

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben egy hónapra 1 kor.,
negyedévre 3, fél évre 6,
egész évre 12 kor.
Vidéken: egy hónapra 1 kor.,
20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill.,
1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések petit számításal, díjszabás szerint.

Magyar-keleti püspökség.

(T. J.) E czim alatt megjelent cikkünk több irányban érdeklődést keltvén, lapunk egyik barátja, a ki görög-keleti szerb vallásu ember, de egyuttal minden izében magyar, helyeslő levelet intézett hozzánk, lelkesedik az ügy iránt és kéri, hogy a kérdést ne hagyjuk napirendről levenni. Érdekes levele nyomán adjuk a következőket:

A magyar-keleti egyház hazánkban nemcsak a nemzeti-ségi kérdés helyes irányu megoldásának alapföltételét, hanem a keleti egyház önérdékét is képezi. A szerb, ha elmagyarosodott, nemcsak beolvad egészen a magyar társadalomba s a második generációban nemcsak magyarul imádja Istenét, hanem nagyon sok esetben ott hagyja templomát is, melyben más nyelven szól az ének és áttér más vallásra. Így azután látjuk, hogy a magyar városokban levő régi görög-keleti egyházak hívei elfognak. Csupán díszes templomaik maradnak meg és a gazdag dotáció, melyet egy-egy nagy szakálu csöndes pópa élvez, a ki makacsul ragaszkodik nemzeti-

ségéhez, melylyel magyar ajku hívei között egyedül áll.

E hallgatag szerb pópa magános élete azonban óriási deficitjét képezi a magyar nemzeti államnak. Ez őrt álló katona, a ki az ellenséges táborot szolgálja. Sokan a döntő magyar körökből azt hiszik róla, hogy ő csupán jámbor alak, a ki a mult emlékein tündöklik, ártatlanul élve szerzetársainak. Pedig az ily egyedül álló, szelid pópa kemény ember, a ki kitar helyén, örzi templomát és élvezi annak javadalmait addig, míg elnéptelenült hitközségének vagyona be nem olvad valamelyik nemzeti-ségi egyház kebelébe.

A románok nagy mesterei az ilyen elhagyatott és kihalt szerb hitközségi vagyon el-okkupálásának. Módszerük az, hogy a kihálóban levő szerb községben megfészkelik magukat és igyekeznek az elmagyarosodás proccszusát az eloláhosítás felé terelni. Melynek végeredménye, hogy a hívek magukkal viszik az egyházi vagyont is az oláhságba.

Pedig a szerb hitközségek nem azért szoktak kihalni, mintha híveik erőteljes fajtája pusztulásnak indult volna, hanem azért, mert elmagya-

rosodnak és aztán társadalmi helyzetükhöz és szívükhöz közelebb álló más vallásfelekezethez lépnek át. Nem a szerb származásu ember pusztul tehát, hanem csak a szerb vallásu. A hol pedig a vallás híveinek a száma apad, ott az egyház a hibás, a mely nem tudja őket megtartani. E hiba a görög-keleti egyházat nagyban terheli.

De hibás a magyar politika is, a mely könnyelműen elnézi, hogy a magyar városok kihalt szerb hitközségeinek vagyonát az oláhok magukhoz ragadják, azon a jogczimen, hogy a hívek elmagyarosodtak, a vagyon pedig az ó-hitü egyházat illeti.

Magukat a jó magyar érzelmü görög-keleti híveket is nagy mulasztás terheli e dologban. Jól teszik, ha elmagyarosodnak, de nem kellene vallásukat megváltoztatniok, hanem arra kell törekedniök, hogy azt fentartsák a maguk és utódaik számára, a mi csak akkor lehet, ha szép vallásuk is magyar nyelven hirdeti az igét.

Hazánkban a magyarság nem ellensége egy vallásnak sem. Fájdalom azonban, némely vallás ellensége a ma-

gyarságnak. — Miért folytat a görög-keleti szerb egyház élet-halálharcot a magyarság ellen, hogy inkább meghal, semhogy magyarrá váljék?! Hiszen a vallás független a nemzetiségektől s az egyháznak csak gyarapítására szolgál, ha minél több nyelven hirdeti az igét. A hol a hívek szerbek, ott legyen az egyház szerb, a hol románok, ott legyen román. A hol pedig a hívek magyarok, ott legyen magyar. De ne kövessen olyan öngyilkos politikát, hogy híveit, ha magyarokká lesznek, elpártolni hagyja.

Sürgős és életszükséget képező dolog tehát a magyar-keleti egyház szervezése. Ezt nemcsak a magyar nemzeti szellem, de az ó-hitü egyház érdeke is követeli, mely különben híveinek tetemes részét elveszíti.

Nem azokra számítunk, a kik csupán haszonra dolgoznak magyarságukkal. A kik csak a mai politikai éra kedvéért öltönek magyar mezt magukra, de azért titokban megmaradtak ellenséges nemzetiségük kötelekében. A kik a vallást csupán czélszerű kapocsnak tekintik, melynek nyomán idővel, ha a politikai

A „MAGYARSÁG” TÁRCZAJA.

Jókai Mór levele.

(„Kárpáthy Zoltán” folytatásáról, — Vörösmarty szobráról, — s a Jókai felolvasásáról).

Megkerült hát „a szép Adolf”! Báró Berzynek az a nagyreményű lakája, a ki Jókai világhírű regényében, a „Kárpáthy Zoltán”-ban, olyan fényesen fel-, és hirtelen le-tűnik.

Minapi tárczámban kérdést intéztünk a nagy koszorushoz, hogy hova lett a szép Adolf epizód alakja? Mert hiszen egy regényben minden szereplőnek van valami rendeltetése és végzete. Oly óriás tevékenységü szellemnél pedig, mint Jókai, a ki ezer meg ezer alakot teremtve, azt bizton rajzolja meg s valamennyinek sorsát kezében tartja és intézi: nem lehet meggörbülni még a szép Adolf hajszálának se az ő tudta és akarata nélkül.

S a mint jellemző az a rendkívüli figyelmesség, a melylyel a közönség Jókai lebilincselő történeteit kíséri, hogy még annyi ezer közül egy ily mellékalaknál is észreveszik, hogy nincs befejezve s tudni akarják: mi lett belőle? — úgy csakugyan fölöttébb érdeklő az irodalomtörténetet is a szerzőnek idevonatkozó, meglepően érdekes nyilatkozata.

Ime Jókai, itt-ott félszázaddal azután, hogy regényét megírta, mily kedves humorral emlékszik a szép Adolfra, — sőt megígéri, hogy ebből még új regény lesz: „Kárpáthy Zoltán” folytatása. No, ha ez meglesz, akkor miénk az érdem, mi tartjuk hozzá a just!

Érdekes, hogy Jókai megnyugtatta a művészvilágot is (azokat, a kik majd Vörösmarty emléksobrát fogják készíteni), hogy maradt a nagy költő után egy hü mellszobor, a mely mintául szolgálhat. A Petőfi-

Társaság Vörösmarty-ünnepére pedig egész korrajzzal fog megemlékezni „Vörösmarty apánk”-ról — Jókai apánk.

Igy szól a Bartók Lajoshoz intézett levél:

Kedves Barátom!

A „Magyarság”-ban azt kérde tőlem a tárczairó, hogy mi lett abból az Adolf nevü inasból, a ki a Kárpáthy Zoltán címü regényemben egy néma jelenetben előfordul?

Hát én azt Ti Nektek csak úgy egy felvonás közben el nem mondom, mert én abból egy külön regényt írhatok: hogy lett belőle sokszoros házi ur, bankalapító, városatya, meczenás, hadvezér: várjatok, míg rákerül a sor.

Hanem arra akarok észrevételt tenni, a mit ugyanazon számban olvastam, hogy nincs Vörösmarty-nak egy jó szobra sem, a székesfehérvárit kivéve. No hát nálam

van egy igen jó mellszobra Vörösmarty-nak, egészen élthü (bronzból), az 50-es években készült, úgy hiszem, még a nagy költő életében: Dunaiszky szobrász műve, Tomory Anasztáz megrendelése mellett, igen kevés példányban. Ennél jobbat ne keressetek.

Tegnap irtam már Neked az ünnepély dolgában, bizonyosan nem kaptad még a levelem. Arra kértelek, hogy az én felolvasómat ne tegyétek első helyre, mert az egy korrajz, életírás; azal nem lehet az ünnepélyt megnyitni. Az elnöki megnyitót cselekedd meg Te, az én holmimat meg tedd a program közepébe; eltart 20 percig.

Igaz baráti üdvözlettel maradok
Budapest, 1900. okt. 27.

igaz barátod
Jókai Mór.

élet változnék, megnyílik új-ból számukra a magyarellenes mozgalmak tere. Ezekre ugy sem számíthatunk.

Hanem azokhoz fordulunk, a kik felette állanak minden gyanúnak. Hála Isten, ilyenek sokan vannak! Nekik nem szabad engedni, hogy egyházuk harcban álljon a magyarsággal, hogy az ó-hitü keleti egyház pusztuljon azért, mert hivei magyarosodnak. Nekik arra kell törekedniök, hogy a magyar-keleti egyházban erős váruk legyen, melynek falain belül magyar nyelven és ősi vallásukon áldozhassanak.

Legyenek ezek az urak nemcsak jó magyarok, de buzgó hivei is vallásuknak, akkor meglesz a magyar-keleti egyház!

Budapest, okt. 30.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután folytatta és be is fejezte a földmívelésügyi tárca költségvetésének tárgyalását s az előirányzat megszavaztatván, a közérdekű öntöző-csatornák létesítéséről szóló törvényjavaslatot vitatták meg meg s ezt általánosságban és némi módosítással részleteiben is elfogadták. A honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását szombaton délutánra tűzték ki.

Koholmány-e vagy kombináció? A „Magyar Távirati Iroda” jelenti: „Egy esti lap megint előáll azzal a többször megezőtelt hiteszteléssel, hogy *Fejérvány* Géza báró honvédelmi miniszter legközelebb megválk állásától. Ez a hír ma is épp oly valótlan, mint ennek-előtte volt. Ugyanannak a lapnak a bosnyák vasutakra vonatkozó állítólagos megállapodásokról szóló hitesztelése szintén *merő koholmány*.” A „Bud. Tud.” is czáfolja ezt s azt mondja, hogy az illető közlemény nem egyéb *kósz kombinációjánál*. Az egyik tehát azt mondja, hogy *merő koholmány*, míg a másik kósz kombinációt emleget. Ha akarjuk elhiszszük, ha akarjuk nem hiszszük el, mert félhivatalos czáfolatok nem érnek sokat, de azt mégis megjegyezzük, hogy sokkal jobb lett volna czáfolatul kiadni, hogy mit végeztek, miben állapodtak hát meg Bécsben a közös miniszteri értekezleteken a bosnyák vasutak ominózus dolgában. Mert hát valami csak történt ott? Ne adjanak okot *merő koholmányokra* vagy *kósz kombinációkra*.

A velencei polgármester magyar levele.

Dessewffy Sándor csanádi püspök írásban köszönte meg Velence polgármesterének azt a vendégszerető fogadtatást, melyben a magyar zarándokokat Szent Gellért ünnepeltetése alkalmából részesítették.

Velence polgármestere, gróf *Grimani* most válaszolt, még pedig magyarul *Dessewffy* püspök levele. Az érdekes válasz szó szerint így hangzik:

Velence törvényhatósága. A polgármestertől. 45.706.10.954. III. Velence, 1900. okt. 10.

Főnkelt és nemes hangu levele,

melylyel Főtisztelendő és Nagyméltóságú Uram hálaérzelmeit Velence iránt, ugy saját, mint a magyarok nevében, kik ide jöttek, hogy Sagrao szent Gellért püspök emlékét kilencszázados évfordulója alkalmából tiszteljék, kifejezte nekem és polgársársaimnak, nagy örömet okozott. A visszaemlékezés Velence elmúlt nagyságára és Adria lagúnájának városa és a nagyelkü magyar nemzetet összefűző állandó barátságára támaszunk és édes reményünk. Támasz, mert buzdit, hogy cselekedeteinket az elmúlt idők dicső hagyományával összeegyeztessük, reményünk, mert biztat egy ugy Magyarország, mint Itáliára nézve jobb jelennel és jövővel.

Ezen érzelmeiket kérem Exzellenziás Uram, legyen oly kegyes honfőrsainak tudomására kozni. Biztosíthatom, hogy Exzellenziád által nemeslelkűen tetemes összeggel segített szegények áldásai szünet nélkül támogatandják azon őszinte kívánatokat, melylyel Velence a magyar nép boldogságát óhajja és fogja mindig óhajtani.

Jelen érzelmeim kifejezésével újból hangsúlyozom Exzellenziádnak köszönetemet azon kedvességért és szívből fakadó jóindulatért, melylyel a velencei örömmel és tisztelettel teljes fogadtatást megköszönni kegyeskedett.

Tisztelettelje hódolattal

a polgármester:
Gróf *Grimani*.

ORSZÁGGYÜLÉS,

A trónörökös nyilatkozatának becikkelyezése volt ma napirenden s olyan szép vita indult meg, hogy bizonyára az ország határain túl lakó népeknek és nemzeteknek is kedve telik majd benne. Megint kifejezésre jutott a magyar lovagiaság s bár a törvény betűjéhez való ragaszkodás volt a kutféje, azért el kell ismerniök mindeneknek, hogy a magyar liberálizmus nem pusztán jelszó, hanem vérben, jellemben gyökerező meggyőződés.

Az ellenzék szónokai kivétel nélkül sikra szállottak a trónörökös nevének királynői jogaiért. Bebizonyították törvényeinkből, hogy a magyar sohasem tett különbséget a király törvényes felesége és a királyné között s ilyesmit ezután sem hajlandó a magyar közszellemben beültetni. A kit a magyar király arra érdemesít, hogy vele Isten és ember előtt megoszsa életét, azt a magyar trónon is a király mellett akarja látni. A magyar szellem demokratikus árnyalatu s gyakran bebizonyította már, hogy az igazi nemességet nemcsak a születésben keresi. Elismeri a költői, de éppen azért örök igazságot, hogy az ember a világi dicsőség minden fokára rátermett s csak a benne rejlő erőttől, nemes törekvéstől és arravalóságtól függ, hogy elérje.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Az elnöki székben *Perozel* Dezső ült. Napirenden a trónörökösnek házassága alkalmából tett nyilatkozata becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat volt, a melyet *Engelmayer* József előadó ajánlott elfogadására.

Kossuth Ferencz első benyomása az volt, hogy a trónörökös nyilatkozata csak a felség jogait sérti, de bővebb megfontolás után arra a meggyőződésre jutott, hogy a nyilatkozat az ország jogai sérelme. Szigoruan kíván ő és pártja a nyilatkozattal foglalkozni, bár tudja, hogy a nyilatkozatot egyenesen ő felsége kívánta. A nyilatkozat a nekünk ismeretlen házi törvényen alapszik, mely törvényt közjogunk el nem ismeri. A magyar törvények még abban az esetben sem ismerték el a házi törvények rendelkezéseit, mikor e rendelkezések ismeretesek voltak. Volt eset, mikor a házi törvény szerint a gyámság a család fejét illette, a magyar törvény azonban ezt el nem ismerte, mert törvényünk a nádot rendelte gyámul. Ezek a házi törvények folyton változnak, senki nem ismeri és a jövődöbeli király még is a házi törvényeket tartja érvényesnek magára nézve. Még a szervilis 1722-diki országgyűlés is bekövetelte a házi törvényt, ugy látszik, a mostani kormány szervilisebb az akkorinál is. Megfontolta pártja, ne követelje-e a házi törvények bemutatását, de még sem követeli, mert attól tart, hogy ha a kívánalomnak megfelelnek, a többség még tudomásul venné.

A magyar törvény nem ismer morganatikus házasságot, nem ismert fokozatokat a feleség törvényességében és a nyilatkozat rést üt nemcsak a trónöröklés, hanem a koronázás rendjén is. Az örökösödés rendje törvényes, római katolikus és osztrák főhercegi utódot kíván a trón örökösül, tehát törvényes és nem egyrangut. (Helyeslés a szélső baloldalon.) A magyar felfogás a feleséget igaz feleségnek tekinti és a morganatikus házasságot csak hiból ismeri.

De vajjon igazán azt követeli-e a törvény, a mit most untalan bangoztatnak, hogy a trón örökösének osztrák főhercegnek kell lennie? A törvény csak főhercegi utódról szól. Tiltakozik pártja az ellen, hogy a trónöröklés rendjét megváltoztassák, hogy trónörökös törvényes utódja ne lehessen magyar király és a törvényjavaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélső balon. A szónokot pártbeljei üdvözlék.)

Öt perc szünet.

Zichy János gróf rövid felszólalás után a néppárt nevében benyújtja a következő határozati javaslatot:

Ő cs. és kir. felsége ausztria-eszter Ferencz Ferdinánd főherceg urnak chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Jozefina Albina grófnővel kötött házassága alkalmából tett ünnepélyes nyilatkozata az 1723: I. és II. törvény-cikkkel rendelkezéseivel teljesen egyezzenek falátatván, ezennel törvénybe igttatatik, azzal a megjegyzéssel, hogy a trónöröklésnek az 1723: I. és II. törvény-cikkben foglalt szabályozása, a mely a törvényben elősorolt három ágon belül a trónöröklésnek ugyanazt a rendjét állapítja meg, mely az ő felsége örökös országaiban és tartományaiiban elrendeltetett és megállapított, ugy keletkezésére, mint felteteleire és tartalmára teljesen önálló, és minden ide vágó kérdések annak rendeletei szerint itélendők meg és így az nem folyománya és nem következése a trónöröklés azon megállapításának, a mely Ausztriára nézve történt.

Holló Lajos az Ugron-párt határozati javaslatát nyujtva be, ékes, pragmatikus beszédben szólal föl annak indokolásául. Előadásának jogerős tartalmasságát, lojális és alkotmányos szellemü fejtegetését, s alkotmányos szellemü komolyságát az egész Ház osztatlan figyelemmel kísérte s tetszésével tüntette ki. Részletesen kifejté, hogy a nyilatkozat sarkalatos jogtételeket akar elfogadtatni, melyek közjogunk sarkalatos tételeivel ellentétben vannak. Ez ellen tiltakozik

a függetlenségi és 48-as párt. Az 1839-iki házirend, melyre a nyilatkozat hivatkozik, nem lehet ugyanaz, melyre az 1723-diki törvény hivatkozik. Tömrdek veszedelem van abban, hogy ezt a házirendet becikkelyezés nélkül érvényesnek elismerjük. Ellenben semmi veszedelmet nem lát abban, ha a házi törvényeket alkotmányos uton az országgyűlés becikkelyezi. Határozati javaslatot nyujt be, (melyet tegnap számunkban ismertettünk,) hogy a házirendet alkotmányos tárgyalás, esetleg becikkelyezés czéljából a Ház elé terjessze. (Helyeslés.)

Mezőssy Béla a javaslat legsérelmesebb pontját abban látja, hogy a magyar állam szuverenitását sérti. Magyarország jogait semmiféle fejedelem, vagy házi törvény meg nem szoríthatja a magyar törvényhozás beleegyezése nélkül. Már pedig a házi törvény alapján a trónöröklésre nézve bármikor kijátszhatják jogainkat. És a szégyenletes az, hogy ezt az eddig csak túrt házi törvényt most még törvényben is elismerik. Az az 1723-iki országgyűlés, mely lemondott a szabad királyválasztás jogáról, ha akarta volna, kimondhatta volna azt is, hogy az legyen a magyar király, a kit a császári ház házi törvénye kíván. De ezt az 1723-iki országgyűlés ki nem mondotta, tehát nem a házi rend, hanem a mi törvényünk az irányadó. Valamint a multban nem kötelezte a nemzetet semmiféle házi törvény, a mely pedig meg volt már a pragmatika szankció előtt is, most is csak a saját szentesített törvénye kötelezi. Az a házi törvény szemünkben értéketelen papír.

Azt a kérdést, ki az ausztriai főherceg, Magyarországra nézve nem a házirend dönti el, hanem a magyar törvény. Ez pedig csak törvényes házasságot és törvényes utódot kíván. Ez a törvényjavaslat azonban erkölcsi lehetetlenség. Azt kívánja, hogy az uralkodó tagadja meg az apát. Nem jó pszichológusok azok, a kik azt hiszik, hogy az lehetséges és az uralkodó majdan az apát tagadja meg. (Taps a szélső balon.) Minek szembeállítani az apát az uralkodóval, minek föleleveníteni a trón-viszályokat. A Habsburgokat sok csapás sujtotta, csak a trónviszálytól voltak megkímélve, éppen attól, a mi nemzeti királyaink legfőbb baja volt. Most földidőzik ennek a veszedelmét is. (Helyeslés.)

A beszéd után nagy vihar keletkezett. A szélső baloldal követelte, hogy a kormánypárt is részt vegyen a vitában.

Ilyen fölkiáltások hangzottak:

— Hát odaát nincs szónok?

— Nem beszél senki?

— Halljuk a miniszterelnököt!

— Halljuk az udvari tanácsost, Neumann Ármint!

Többen a padot verik, általános az ingerültség, mely percekig tart és nem akar szünni.

Az elnök hasztalan nyult a csengőhöz. A vihar csak nem akart elvonulni. Végre szóhoz engedik jutni a szónokot.

Rátkay László kijelenti, hogy hosszasan akar beszélni s azért kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondassa el. (Zajos helyeslés.)

Elnök: A házszabályok értelmében csak háromnegyed 2-kor kérheti a képviselő beszéde elhalasztását.

Erre ismét kitört a vihar. A szélső baloldal zajongott s követelte, hogy a kormánypárt részéről valaki beszéljen.

— Hát csak szavazógépek azok odaát! — kiáltja némelyik szélsőbali ingerülten.

Szöll Kálmán miniszterelnök föl-emelkedik s ekkor a vihar elül. Nagy csöndben hallgatják. A miniszterelnök kijelenti, hogy méltányosnak találja *Rátkay* kérését s kéri a Házat, hogy egyezzen bele abba, hogy beszédét holnap mondassa el. (Nagy derültség.)

Elnök erre nagy zajban az ülést berekeszti.

Parlament a folyosón.

(Törvényjavaslat a trónörökösnéről.)

„Egy szó nyilallik a Házon keresztül“ ...

Az elnök szava, a melyet már hetek óta nem hallottunk. A mióta a Molnár Antal makacs fogfájása tart.

De ma már jobban volt Molnár Antal, mert az elnöki emelvény üvegfalait leszedték. Megérthették az elnöki jelentéseket.

(De sok mindenféle falnak kell a Házban lehullani, hogy mindnyájan jól megértsük egymást!)

Az elnököt tehát már halljuk, de hogy mindig legyen valami, a mit a Házban nem hallgatnak, szó sem hatol hozzánk abból, a mit *Engelmayer* előadó beszél a trónörökös nyilatkozatáról. Még a hozzá legközelebb ülő *Kossuth* Ferencz sem ért belőle semmit.

— Talán maga is üvegházban hiszi magát, hogy ilyen lassan beszél? Értjük!

— Azt a törvényjavaslatot bizony csak suttogva szabad előadni!

Ilyen és más egyéb szeretetreméltó kiáltások röpködnek az előadó felé. De *Engelmayer* nem zavarhatja magát és rendületlenül elénk adja, a mit elébe adtak: — a szenzációs törvényjavaslatot a *szegény királyról, a kinek nincs királynéja* ...

De más szenzációja is van a Háznak.

Nincs jelen *Madarász* apó.

Az ősz hazafi tisztelői aggódva kérdezték a Ház annáleszeiben páratlan abszertizmus okát. Csak nincs valami baj?

Már-már a lakására küldték a jövő országgyűlés elnökének, a mikor egy újságíró megnyugtatta az aggódókat, hogy nem kell busulni, épp most találkozott az öreg ural egy bankban, a hol valami ügyét intézte.

Ebbe aztán belenyugodott mindenki. Még csak katalógust sem olvasnak, de holnap majd oda mondogatnak az öregnek:

— Ej, ej, *Madarász* apó! Hát már maga is inkompatibilis, — hogy a Jelzálogbankban utazik?

Kossuth Ferencz az első szónok.

Nagy hév, bőséges érv, alapos tanulmány.

Kossuth Ferencz ma valóban felülmulta magát. Hasonló őszinte, nagy szóközi sikert még nem ért el. Ez már *Kossuth*-beszéd volt!

— Milyen ellentét! — jegyzi meg *Kaas* Ivor báró. Ötven év előtt egy *Kossuth* detronizálta a dinasztit és milyen szép és helyes, hogy ma ezen *Kossuth* fia a Habsburg-utódok trónutódlási jogát védelmezi egész lelkesedéssel!

Sajátságos, hogy a képviselők sohasem oly őszinték, mint a buffet

ajtájában. Nemcsak a mikor onnan kilépnek, de már utban odafelé is.

Azért vehette *Kossuth* Ferencz is készpénznek, a mit itt mondtak a beszéde után.

Odabent *Polónyi* Géza gratulált legelőször, itt *Szilágyi* Dezső intett felé kezével, mondván:

— Igen szépen, igen világosan beszéltél ...

Szilágyi különben folyton jegyzett a beszéd alatt, a buffetben véghezvitt erőgyűjtés után pedig a könyvtárba sietett fel, másfajta erősségek szerzésének okából.

Biztosra vehető, hogy szónokolni fog.

Ha erről idején értesülnek az ellenzéken, talán nem is követelnek az ülés végén oly erélyesen kormánypárti szónokot! ...

Holló Lajos magvas, tömör beszéddel nyújtotta be az Ugron-párt határozati javaslatát. *Ugron* Gábor is jelen volt, hogy szomorúan konstatálják a „jó barátok“ az Ugron-párt egységét. S mikor arról volt szó, hogy leszorítsa a magyar trónról a jövő királynéját a famózus *Hausgesetz*, *Ugron* közbe zúgott: „Az lehetetlenség!“

A kis *Mezőssy* László nagy figyelmet keltett. Halkan beszél, de a mit mond, érthető. Eszes és érzelmes, higgadt és lelkes. Egy képében a gyilkos tör által leterített királyné után egy élve eltemetett királyné jelenésével borzongatta meg századvégi idegeinket. A mire mindjárt egy kis pikantéria következett.

Gróf *Zichy* János határozati javaslat alakjában nyújtotta be, a mit az igazságügyi bizottság csupán a jelentésébe vett be, és a mit *Szilágyi Magyarország közjogtudatának* nevezett. Csak egy árva *tehát*-ot hagytak ki belőle.

Tehát végre együtt van a néppárt *Szilágyi* Dezsővel! ... Létre jött a *matrimonium morganaticum* gr. *Zichy* Nándor főhercegi „*Hausgesetze*“ értelmében.

Csak az a kérdés, hogy melyik fél képviseli a *mesalliance*-ot? ...

Azután következett az a negyedóra, a mely alatt méltóságos dr. *Neumann* Ármint ur először érezte, hogy mit tesz udvari tanácsosnak lenni!

Rátkay László állott szólásra, hanem a szélső baloldal viharos zajjal követelte, hogy halljunk már egyszer, közkívánatra, kormánypárti szónokot is!

Szell Kálmán kérdező kézmozdulatára azt kiáltották vissza:

— Nem a miniszterelnökre értetük! *Most* illenék beszélni az udvari tanácsosoknak! Halljuk a méltóságos *Neumann* Ármint.

— Engem ugyan nem hallotok! — szabadkozik a méltóságos ur és menekül; menekül a folyosóra.

Hanem azért jól esett az inci-dens *Neumann* Ármint udvari tanácsosnak. Talán ha szébben kéri,

meg is tette volna ezt a szivességet — az udvarnak.

Szell Kálmán egy-két jóízű mondanása hamarosan lecsöndesítette a nagy „nekibuzdulást“.

A kifelé tolnak képviselők sorában azonban vidám arczokat lehetett látni.

— Ez a nap jól kezdődött! — mondá *Pichler*, a Győző.

— Nem utolsó állapot. A *Szellre* vihar következik! — vélekedik a régi gárda egy tagja.

Pedig ez a kis vihar nem a miniszterelnöknek szólt és a szele nem igen hatol el — *Gödöllő*ig.

Gr.

A kit elfeledtek.

(*Toldy* Ferencz.)

Van valami fölemelő és megnyugtató az ifjuság kegyeletének megnyilatkozásában halottak napján.

A nemzet virága, reménye elzarándokol a nemzet elhunyt nagyjainak sírjához, hogy ottan azok küzdelmeiről, diadalairól lelkes szavakban megemlékezék s egyuttal szívből fakadó fogadást tegyen, hogy emléküket híven őrizi s példaadásukat követni fogja.

Szép és dicséretre méltó gyakorlat, hogy a különböző fakultások hallgatói először a maguk kiváló embereinek sírjára viszik el a koszorúkat, azután pedig ellátogatnak más jelesek nyugvóhelyeihez is, hogy ott néhány lendületes, meleg szóban kifejezést adjanak tiszteletüknek, hálájuknak és hódolatuknak. A tudományok nagyérdemű munkásain kívül az irodalom és művészetek kiválóságainak s a szabad eszmék hőseinek és vértanúinak sírjai sem maradnak koszorúk nélkül.

A közönség áhitatosan egyik sírtól a másikhoz követi a fiatalságot s mindig nagy lelki megnyugvást talál abban, ha látja a fiatal szókok szemében a lelkesedés tüzeit s beszédükből kiérezni a fogadalom őszinteségét. Az a fiatalság, mely ilyenképpen meg tudja becsülni a maga nagyjait, méltó is arra, hogy azok megüresedett helyére lépjen.

Magam is nem egyszer voltam megilletődött tanuja az ifjuság nemes érzelmeinek a kegyelet eme szép ünnepén.

De egy siron, a *Toldy* Ferencz sírján, hiába keresem a koszorút s hiába várom a hálás elismerés szavának megszólalását.

Hogyan lehetséges ez?

Az ifjuság csak nem feledte el *Toldy* Ferenczet, ki maga adott szép és nemes példát arra, hogy meg kell becsülnünk a *regieket*, kik közvetve vagy közvetlenül tényezői voltak a későbbi munkások sikereinek? *Toldy* Ferenczet, ki a magyar irodalom és közművelődés annyi derék bajnokát vonta elő a feledés meg nem érdemelt homályából, s ki hangyaszorgalmával egymaga, ugyszólván, semmiből teremtette meg a magyar irodalom és kultúra történetét olyan időben, midőn a nemzet önérzetének megmozgatására és ébrentartására égető szükség volt.

A magyar szellem tevékenységének lehetnek *Toldy*nál élesebb és behatóbb kritikájú méltatói; de az kétségbevonhatatlan tény, hogy mindazok, kik újabban irodalmunk történetének megírásával foglalkoztak,

az ő általa megteremtett alapra építettek s ő nélküle bizony aligha boldogulhattak volna. *Toldy* Ferencz egy hosszú élet munkásságát és készütségét fordította nagy műve megalkotására s az uttörők kitérésével és lángoló lelkesedéssel hordott össze minden anyagot, hogy a szellem munkásainak Pantheonját nálunk fölláthassa. A követőkre már csak tatarozása és diszítése várakozott ennek a szilárd talpra épített Pantheonnak. A kik utána jöttek, csak az ő megkezdett munkáját folytatták több és kevesebb szerencsével.

A magyar fiatalságnak, mely a nemzet önállóságának egyik véd-bástyáját bizonyára az irodalomban keresi, erről nem szabad megfeledkeznie, s ha a megemlékezés szép ünnepén kegyelettel keresi föl az elhunyt nagyok nyugvó-helyeit, a *Toldy* Ferencz sírja mellett sem haladhat el közönyösen.

A magyar irodalomtörténetírás apja, nagymestere, megérdemli, hogy a nemzet ama nagyjai között szerepeljen, a kire hálásan gondolnak vissza az utódok, első sorban a minden szépért és jóért lelkesülni tudó és szerető fiatalság.

Szana Tamás.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

A rossz szerződés következménye.

A főváros és a légszeszgyár között kötött szerződést sokszor és joggal kritizálták. A szerződés minden előnyt az osztrák társaságnak biztosít, a fővárosnak semmit. A főváros teljes monopóliumot adott a társaságnak s e jogra még több mint félmilliót fizet a közvilágításért. A szerződés fogyatékoságát s illetőleg a fővárosnak a társaság javára történt teljes kiszolgáltatását bizonyítja a legújabb eset, a mely a fővárost kellemetlen zavarral fenyegeti.

A társaság ki akarja bővíteni a budai gyárát karbutált vizgált szolgálattal teleppel. A budaiak mindent elkövetnek a kibővítés ellen, mert különben a gázgyár örökre ott marad a kerület szívében s a város legszebb részét elcsúfítja, közbiztonságát fenyegeti, a lakókat örök rettegésben tartja. Ennek a hangulatnak tett eleget a II. kerületi előljáróság, mikor a telepengedélyt megtagadta.

E határozat ellen a társaság a tanácshoz fordult, a hol kapott is segítő kezet. A tanács a mérnöki hivatal jelentésére a telepengedélyt megadta. Ezt a határozatot a budai polgárok fölebbezték meg. Az ügy a kereskedelmi miniszterhez került s a telepengedély sorsa ott várja elintézését.

Ez eddig rendben van. A furcsája a dolognak most következik. *Daczára*, hogy a telepengedély függőben van, a társaságnak mégis joga van építkezni.

A szerződés 5-ik pontja így szól:

A főváros nem tagadhat meg olyan új, vagy pótlépéseket, nagyobbító beruházásokat, a melyeket az üzleti kötelezettségek ellátása, az üzem modernizálása, fejlesztése tesz szükségessé. Az ilyen tervezték fölött a főváros 60 nap alatt köteles döntenet. Ha ez nem történik meg, a társaság kívánságára köteles az ügyet 8 nap alatt a közmunkatanácshoz áttenni, a mely végérvényesen dönt. Ha nem teszi

át, az engedély megadottak tekintendő.

Ez az 5-ik pont most hurok a tanács nyakán. A társaságnak nincs telepengedélye s a tanácsnak döntenie kell a tervezet fölött. A 60 nap most lejárában van s a tanács akár akarja, akár nem, kénytelen vagy áttenni a tervet a közmunkatanácshoz, vagy a maga hatáskörében megadni az építési engedélyt. Am ha ezt megteszi, bekövetkezhetik az az eset, hogy a társaság megkezdje a kibővítést, a melyet, ha a kereskedelmi miniszter megtagadja a telepengedélyt: le kell bontani. Ebből azután cifra kártérítési pör kanyarodik ki... ad infinitum.

Ezek a könnyelműen kötött szerződés következményei. Odadobnak jogokat, ráfizetnek milliókat a közpénzből s a végén a megkötött fél — a főváros. Persze a deficit megoldásának titkait ezek között a szerződések között nem igen keresik a törvényhatóság pénzügyi korifusai, a kik szerény igazgatók például a légszeszgyárban is.

× Bogár és tifusz a vízben.

A vízvezetéki igazgatóság értesíti a lakosságot, hogy hivatalos vizsgálódás alapján meggyőződtek arról, hogy a vízvezetéki csövekben bogarak nincsenek, nem is élhetnek meg, mert a nagy víznyomás megöli őket. Tehát bogár nincs a vízben. Hátra van a tifusz. A VIII. kerületi előjáró ma bejelentette a tanácsnak, hogy a Sárkány-utca 12/a. számú házban előfordult tifusz esetet az udvaron levő kut vize okozta, de a kutat el nem zárhatja, mert más víz a környéken nincs s míg a főváros az ottani vízvezetékét meg nem építi, azt a kutvizet használják, a melyről megállapították, hogy fertőzött, az egészségre veszedelmes. Hát ez kissé szomorú volna, ha igaza lenne az előjáróságnak, de nincs igaza s nem értjük, hogy a VIII. kerület óvatos, komoly és okos előjárósága ilyen határozatot aláírt. A Sárkány-utczában le van rakva a népligeti vízmű vezetéke. Miért nem használják azt? Miért kell a fertőzött kut vizét inni? Az a vízmű tiszta, jó vizet ad. Talán nem ér fel a harmadik emeletre, de mindenesetre jobb, mint a szintén földszinten levő, de veszedelmes kut vize.

× Póthitel a Külső-Váczi-utrá. Nem tudják végrehajtani a Külső-Váczi-ut burkolását. Toldozzák-foltozzák a rossz makadám-burkolatot s ezeket ölnék a laza anyagba. Az őszi időjárás alatt annyira megrongálódott a makadám-burkolat, hogy az V. kerületi előjáró ma 30.000 korona póthitelt kért a javítására.

TÁVIRATOK.

Nagy-Enyed, okt. 30. A vármegye mai őszi közgyűlésén gróf Bethlen Sándor indítványára Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter iránt az öt ért támadosokkal szemben ragaszkodásukat fejezték ki és bizalmat szavaztak a kormány közgazdasági politikája iránt. Első aljegyzővé Bánffy Kazimir bárót, vespataki főszolgabíróvá Ince Antalt, szolgabíróvá Vadadi Lászlót választották meg.

Debreczen, okt. 30. A ref. kollegiumban az 1858-ban érettségít tett egykori növendékek 42 éves találkozóra gyűltek össze. Összesen 16-an vannak itt. Nevezetes dolog,

hogy ezek voltak 1848 után az utolsó érettségizők a debreczeni főiskolában. Azontúl a „rebellis főiskola“ növendékei Nagyváradra jártak érettségi vizsgára, míg a debreczeni főiskola vissza nem kapta az érettségi vizsga jogát.

Bécs, okt. 30. Az osztrák ipar-kongresszuson Kobadsch Rudolf dr. határozati javaslatot nyújt be, kéri a kormányt, hogy szöveljen föl, esetleg ellenintézkedéseket tegyen a magyar kormány eljárása ellen, mely a szállításoknál a magyar pályázók elvi előnyben részesítésétől az osztrák ipart kiszorítja a magyar piacról. Tekintve azonban, hogy egy igazságos vám- és kereskedelmi szövetség mindkét állam, de különösen Magyarország gazdasági érdekében áll, a határozati javaslat azt ajánlja, hogy indítsák meg a tárgyalásokat egy végleges vám- és kereskedelmi szövetség megkötése iránt. Az ily vám- és kereskedelmi szövetségben a következő posztulátumokat kell figyelembe venni: az átutalási eljárás egyszerűsítése, közös legfőbb központi hatóság létesítése vámjogi ügyekben, az eddig közös vámjövendékek elválasztása, az őrési forgalom megszüntetése, az ipar szükségleteinek figyelembevétele az autonóm vámtarifa felállításánál és az új kereskedelmi szerződések megkötésénél, teljesen egyenlő elbánás a kereskedőkkel és iparosokkal, különösen a közszállításoknál, csak a közös hivatalok és intézmények szállitásainál véssenek a pályázók a kvóta arányában figyelembe. Ha ilyen, mindkét félre nézve igazságos kiegyezés nem volna keresztülvihető, úgy jobb, ha egyáltalában nem jó lére kiegyezés. Rövid vita után a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Washington, okt. 30. A legutóbbi népszámlálás szerint az Egyesült-Államok lakosságának száma 76.225.220, a mi az 1890. évhez képest 13.225.464 lélek szaporodást mutat.

Bécs, okt. 30. Az esküdtsek Kukuschka sirásoságát, a ki április 14-én revolvermerényletet követett el Bauman városi képviselő ellen, mely alkalommal Baumant súlyosan megsebesítette és ennek kísérőjét, Novák mérnököt agyonlőtte, kötélt általi halálra ítélték.

Berlin, okt. 30. Mint a Berliner Tageblatt jelenti, a városi tanács elhatározta, hogy a porosz királyság 200 éves fennállásának 1901. január 18-ára eső ünnepére egy millió márkányi alapítványt tesz, mely a Frigyes király alapítvány név alatt a lakás-szükség enyhítésére fog szolgálni.

Kínai bonyodalom.

Pétervár, okt. 30.

Az orosz vezérkar jelentése szerint gróf Walderssee október 24-én indul el Tien-Csinből Pekingbe.

London, okt. 30.

Sanghaiból jelentik, hogy a béketárgyalások simán folynak. Kínai lapok közlik a feltételeket is, a melyek állítólag a következők:

1. Négy millió taenyi kártérítés.
2. A tea-vámoknak és a likin-jövendéknek idegenek által való kezelése.
3. Tuan hercegnek életfogytiglani fogságra ítéltése.
4. A császár visszatérése Pekingbe állandó idegen védő-órsággal.
5. Korlátlan lakásjog az idegenek számára és 6. A Kína számára való fegyvervásárlás tiltása.

HIREK.

A legelső magyar ember a király!

Vörösmarty Mihálynak szobrot emel a nemzet; a szép eszme nem hagyta érintetlenül jó öreg királyunk minden szépért, nemeseért hevülő atyai szívét sem!

A mint biztos forrásból értesülünk, ő felsége jelentékenyebb öszszeggel fog járulni a Vörösmarty Mihály szobrának alapjához; az erre vonatkozó legmagasabb elhatározás már e napokban napvilágot fog látni.

Lehetetlen fel nem ismernünk e fejedelmi tényben egy a magyar költsézet nagyjának juttatott fejedelmi elismerés értékét, a mely egyúttal a királyi Maecenas ismeretes műpártolásának méltó megnyilatkozása, mint a legmagasabb elhatározásban rejlő gyöngédséget is.

Ő valóban „a legelső magyar ember“, ki mindenben együtt lelkesedik hű népével és örömet vesz részt a nemzet nagyjainak dicsőítésében.

Vörösmarty Mihály nem hiába esdő legdicsebb művében a „Királyok Istenéhez“:

„Emeld föl hozzánk a király szívét!“

Ez a királyi szív minden időben velünk érez, a jóságos fejedelem ismét halála kötelezi hű Magyarországot!

Az Egyetemi Körből.

I. Elutasított felebbezés.

A legutóbbi választást, melyet a fennálló szabályok ellenére és a megszállott formák mellőzésével a legyőzött liberális párt felebbezett, az egyetem tanácsa, e hónap 28-án tartott gyűlésén megerősítette, a felebbezőket pedig elutasította. Ez által az Egyetemi Kör megválasztott elnöke, ifj. apszai Mihályi Péter, főlshabodulva az alól a kellemetlen megkötöttség alól, a mely a felebbezés elintézéséig őt hivatalos működésében gátolta, a legigazabb buzgalommal lát most már az egyetemi ifjuság érdekeinek munkálásához. Az ifjuság nevében helyet kért az elnökség a Vörösmarty-ünnep országos rendező bizottságában. Pár nap mulva szétküldi az ország főiskolai ifjuságának a debreczeni ifjuság támogatására adott választát. Képviseli a Pilyax-beli Petőfi-tábla leleplezésénél az ifjuságot. Részt vesz a székesfehérvári és budapesti Vörösmarty-ünnepen és a jövő hó elején tiszteleg Wlassics Gyula kultuszminiszternél és megtartja a Theureuk Emil tavalyi rektor tiszteletére tervezett jubiláris disztrakomát. Erre a lakomára meghívja a közoktatásiügyi minisztert, az egyetemi tanács összes tagjait és az egyetemi tanárokat. — Ugyancsak a tanácsi ülés itélkezett ama fegyelmi följelentés ügyében is, a melyet nyolcz liberális egyetemi polgár Köpösdý Dezsó volt kör elnök és társai ellen emelt, a miért az Egyetemi Kör zászlója alatt a katolikus nagygyűlésen megjelentek. A tanács ebben az ügyben is fölmentő ítéletet hozott és a fegyelmi eljárást kérélmzőket elutasította.

II. Az ifjuság kegyelete.

Az egyetemek ifjusága ma teszi közzé a halottak napján rendezendő ünnepségre vonatkozó felhívását, a melyet ifj. apszai Mihályi Péter, az Egyetemi Kör elnöke s az egyes egyetemi egyesületek elnökei írtak alá. A felhívás így szól:

Hazafiak! Egyetemi polgártársak! Közeledik a nap, a mikor zárandókoltok a temetőbe elhunyt kedveiseitekhez! Közeledik a nap, a mely a halottaké, a mely a csöndes, hallgatólag sirokké! Vannak a temetőben sirok, a melyek fölött az egész nemzet kegyelete virraszt! A melyekben hazánk nagyjainak porai hamvadnak, a nagy, nemes lelkeké, a kik életükben, halálukban egyaránt a hazát szolgálták, a kik dicsőséget szereztek a magyar fajnak, a magyar névnek! A kiknek porai felett a nemzet hálaadó imádsága lebeg!

Lombot hullató, virághervasztó öszön van a halottak ünnepe. A midőn ezernyi fény gyul ki a temető sárguló fái között, a midőn tengernyi, mosolygó, színes virág hull az elhunytak poraira...

Polgártársak! Zárandokoljunk el e napon nagyjaink sírjához. Aldozunk emléküknök igaz magyarokhoz méltó honfium szeretettel! Rebegjünk el áldó imát sírjaik felett, adjunk hálát az Istennek, hogy őket nekünk adta! Hervadó öszkor, midőn minden az elmúlásról, megsemmisülésről beszél, kegyeletes megemlékezésteik mutassa meg, hogy az ő szent emlékü nem mulik el a muló idővel, hogy itt élnek a szívünkben, a lelkünkben és hogy itt lesznek mindig, a míg csak magyar szív dobog!

Jöjjetek, jöjjetek, nagyjaink sírjaihoz!

Az egyetemi ifjuság november 1-én, reggel 8 órakor gyülekezik a központi egyetem aulája előtt, az Egyetem-téren. A műgyetem előtt csatlakoznak hozzánk a műgyetemi hallgatók s a Rottenbiller-utczánál az állatorvostanhallgatók.

Szépen földiszitik Szilágyi István, Röck Szilárd, Ráth Károly, Kamermayer Károly és Gerlóczy Károly sírját. De a kegyeletes közönség is mindent elkövet, hogy a temető ünnepé minél fényesebb és impozánsabb legyen.

— A trónörökös Torontálban.

Egy vidéki lapban olvassuk, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg november 4-én, a lesgizorubb inkognitóban, Nagy-Becskerekre érkezik, a honnan közvetlenül Écskára indul Harnoncourt grófnak vadászatra. A megyei hatóság megtett minden intézkedést arra, hogy a Nagy-Becskerek-ről Écskára vivő ut rendben legyen akkorára. A Budapestről lehozott gőzhengerelével javában is folyik már a munka.

— A herceggprimás nevenapja.

Vasary Kolos bibornok-herceggprimás ma ünnepelte egész csöndben nevenapját. A biboros főpaz egészsége helyreállt, ma az üdvözölők közül többeket fogadott is. Reggel 9 órakor házi kápolnájában csöndes misét mondott, azután visszavonult termeibe. Részint levélben, részint táviratilag üdvözölték a herceggprimást a kormány, a püspöki kar tagjai és a hatóságok fejei. Személyesen jártak a palotában: Hettyey Sámuel pécsi püspök, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, Boltizár József püspök vezetésével az udvari papság, az esztergomi káptalan tagjai stb. Déli 1 órakor ebéd volt, melyre az udvari papság volt hivatalos.

— **A temetők ünnepe.** A főváros temetőiben halottak napjára javában folynak az előkészületek. A halottaknak máskor oly csöndes birodalmában sürgős-forgás, pezsgő élet van. *Kossuth* Lajos sírját már is a koszorúk és virágok egész özöne borítja. A sír elé emelvényt állítanak a temetői szószólok számára. A székesfőváros tanácsa, mint az előző években, az idén is földszintre elhunyt nagyjaink sírjait. A Deák-mauzóleum főhomlokzatát fekete drapériával borítják, éppen úgy, mint a Batthány-mauzóleumot. A lépcsőfeljáratokra déli növényeket helyeznek el és mindkét mauzóleumot fényesenivilágítják.

— **Debrecezeni események.** Debreczen városa, mint már megirtuk, följegyzésre méltó események dolgában versenyezni kezd a fővárossal. Ma is a következő híreket vettük onnan: *Hidveger* Mihály földbirtokos tanyáján az éjjel 4 fegyveres álarcos rabló jelent meg és felfeszítették a magtárt. A kutyák felébresztették a cselédséget, mire a megzavart rablók a cselédekre lőttek. Egyiket a golyó el is találta. A betörők, kik valószínűleg ismerősek voltak a tanyán, ezután elmenekültek. A határban elég gyakoriak a hasonló esetek. — *Gellai* János bérkocsis a fölött való bujában, hogy elhagyta a felesége, öngyilkosságot követett el. — *Nagy* Mihály csősznek pedig az a baja történt, hogy fegyvere tisztítás közben elsült és a golyó mindkét lábát átfúrta. Mind a két lábát amputálták.

— **Elfogott késelő.** Még augusztus 24-én történt, hogy a „Silos“ gabonacsarnokban több gabonamunkás dolgozott *Szeniczky* Péter napszámmal. Közben oda vetődött egy lengyel zsidó zsákfordó, s mert olcsóbb napszámot kért, *Szeniczky* elvesztette keresetét. Ebből azután verekedés keletkezett. A jövevény kést rántott elő s oly súlyos sebet ejtett *Szeniczky* fején, hogy az menten összerogyott s harmincz napig nyomta az ágyat. A késelő elmenekült, de később megtudta a rendőrség, hogy *Spiegner* Tóbiás a neve, hamis nevén Tajve, orosz-lengyelországi zsidó. A rendőrség kinyomozta s előzetesen letartóztatta. *Spiegner* Tóbiás bevallotta tettét s most az ügyészség fogházában ül.

— **Hibaigazítás.** Lapunk tegnapi *Apróságok* című rovatába értelemzavaró sajtóhibák csuszak be. A hibásan megjelent részeket helyesen így hangzanak: „Mikor pedig a magyar nemzet képviselői lovagias érzelmek által indítottak, részákat szándékoznak hinteni a trónörökös nevének lába elé, mért számítson arra is, hogy a miniszterelnök lépjen a tövisbe?” — Továbbá: „Szinte jól esett volna, ha a nagyhangú prospektuson szereplő urak névtelenül segédkeztek volna a *Új* kiadónak.“

— **Cukorba fultak.** Kaposvárról két leány szerencsétlen haláláról értesít levelezünk. A kaposvári cukorgyárban ugyanis két leány a kész dara-cukor raktárában a cukor közé keveredő szemetet söpörgette el. A leányok azonban vihánczoltak, hancuzoltak, aztán fölmentek a cukorhalmazra, daczára harmadik társnjuk intésének. A cukor-dara a leányok sulya alatt leroskadt s mire a segélykiáltásra megjelent munkások kimentették volna őket, a rájuk omlott cukor-lavina mindkettőjüket agyonnyomta. A két leány, *Szabó* Rozi és *Horvát* Rozi, már évek óta dolgoztak

a gyárban, tehát tudták a rendet és így szerencsétlenségüket kizárólag önmaguk okozták. Valódi gunyja a sorsnak, az édességek nagy halmazában veszni a legkeserűbb halállal!

— **Dunába ugrott.** Egy fiatal leány, *Bandhauer* Erzsébet 17 éves cseléd, tegnap délután két óraker az összekötő vasuti hidról öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott. Két napszamos azonban, *Budai* Sándor és *Michnich* József még idejekorán kimentették. Az eszméletlen állapotban levő leányt a Szent István-kórházba szállították.

— **Rendőri hírek.** *Életunt* leány. *Sóri* Mari 21 éves bukkolt leány ma éjjel *Vörösmarthy*-utca 54 sz. a. levő lakásán rézgázot ivott. Eszméletlen állapotban került a Rókus-kórházba. Tettét állítólag azért követte el, mert reménytelenül szeretett.

Ellúnt varrónő. *Gruber* Helén varrónő még augusztus 21-én eltávozott *Levente*-utca 5. számú lakásáról s azóta nem tért vissza. A leány magas termetű, sovány, barna haja van. A rendőrség mindenfelé keresi.

x **A rossz üzletmenet** iránti panasza általános, de a kereskedő szigorúan vett szolid eljárása ellensúlyozhatja ezt. A horvát szilvórium-csarnok tulajdonosa, *Hermann* A. *Varasdon* (Horvátország), kinek czéga a legnagyobb elismerésnek örvend, nem sajnálta az áldozatot, hogy árujának a fővárosban is tekintélyt szerezzen. *Hermann* A. horvát természetes szilvórium minden háztartás asztalán helyet foglalhat és a nagyszámú vásárló közönség úgy a bel-, mint a külföldön tanubizonyosságot tehet arról, hogy ezen szilvórium jobb és olcsóbb, mint a konyak bármely fajtája. Főraktár: *Erzsébet*-tér 18.

x **Különösen** figyelemztetjük t. olvasóinkat e helyütt, a legjobb hírnévnek örvendő és *Amsterdamban* székelő *Kereskedelmi és Iparbank* hirdetésére. Nevezett intézet rendkívül kedvező, de a nagyközönség által még alig ismert intézményt létesített, melynél mindenki aránylag csekély havi részletfizetés mellett részt vehet és teljesen biztos, az állam által biztosított, legmagasabb nyereséményekkel kecsgető értékpapírosokat szerezhet meg. Ilyen értékpapírosok, kisebb, nagyobb nyereséményekkel minden hóban kerülnek visszafizetésre és eszerint kedvező esélyek mellett a résztvevők lényeges nyereséményeket érhetnek el. Ennél fogva a ki csekély kockázattal vagyonát ily módon óhajtja gyarapítani, annak ezen módszer legjobban ajánlatik.

A tanító kenyeré.

(*Bessenyei-Adamik*.)

Most, hogy a „tanbetyár“, „durva kosta“ stöbbséfe kifejezések használata s különösen hogy az „úsd vissza a tanítót!“ jelszó miatt a tanítók körében nagy és méltó az elkeseredés, még a képviselőház folyosóján is erről foly a beszéd s különbnél külön eseteket beszél el a jó kedélyeért általánosan kedvelt *Bessenyei* Ferencz.

— Volt *Halason* egy korrektornak nevezett tanítónk, — beszéli *Ferkó* bátyánk — úgy hívták, hogy *Szilágyi* Márton, a ki a grammatistákat, noviczius és veteránus szintaxistákat, szóval három osztályt egymaga tanított. Nagyon kemény, szigoru ember volt, a kinek kezéből az olvasatlan tizenkettő testvérek közt is megért huszonötöt, és a ki hogyha a verésben kifáradt, hát olyan fricskákát osztogatott, hogy nincs még fölfedezve az a tubák, a melytől úgy prüsszögjön az ember fia.

Egy napon vagy három ízben

próbálta ki rajtam többféle mulasztás és hunczfutság miatt az erejét, úgy hogy a mikor hazamentem, azt mondtam az atyámnak, hogy legyen szives, tegyen már valamit, mert az a korrektor úgy ver, mint a marhát!

— Ugy vert az engem is édes fiam, mégis ember lett belőlem! — volt a vigasztaló szülői válasz.

Majd följelentem most a boldogultat a tanfelügyelővel együtt, de tán még interpellációt is adnának be miatta, pedig hát neki köszönhetem leginkább, hogy olyan a milyen ember lett belőlem. És a miként láthatjátok: a testi fejlődésemre se volt hátrányos az a kis verés!

— Hát a halasi tanítók fizetését hogyan emelték fel, bátyám? — kérde *Bessenyei* egy fiatalabb képviselő.

— Nagyon gyöngye fizetésök volt a halasi tanítóknak, a miért aztán egy napon elmentek boldogult *Péter* *Imre* bátyámhoz, a jászkon kerületek volt főmérnökehez, kérve, hogy miután őt tartják legokosabb embernek és legnagyobb tanügybarátnak, tegyen indítványt a fizetésök fölemelése iránt annál is inkább, mert hiszen nyomorúságosabban vannak fizetve, mint az öreg béresek.

Megigérte az öreg ur s be is jelentette az indítványt.

Jött a közgyűlés napja. A honorációrok a zöldasztal mellett ültek, míg a gazdag földmives és földbirtokos paraszt-osztály a padokon foglalt helyet. Pirosposzsgás képű egészséges faj az! A vastagnyaku kálvinistákat meg lehet ismerni: sokkal daczosabb arczkifejezésük van és pénteki napon is, hogy ha bőfent, meg lehet tudni, hogy kálomista, mert érzik rajta a fokhagymás kolbásznak a szaga.

— Tisztelt polgártársaim, kedves atyámfiai! — kezdte *Imre* bátyánk a szót, — ezek a szegény elemi iskolai tanítók megkértek, hogy a fizetésük fölemelését indítványozzam. Mielőtt ennek eleget tennék, engedjék meg, hogy egy kis kitérést tölthessek az én családi életemre. Tudják még itt sokan, hogy az én boldogult szülőim nagyon vagyos emberek voltak, mégis mikor meghaltak, maradt is nem is utánok. Nem akarom szemrehányással illetni áldott emlékeket, mert földi vagyon helyett hagytak reánk másféle vagyont. Engem kiképeztettek mérnöknek, *István* öcsémet prókátornak és így megadták a módot arra, hogy anyagi vagyont szerezhessünk. Szereztünk is. Ezt azért mondtam el, hogy a mely szülő a gyermekét kiképezte valamely pályára, a legjobb örökséget hagyja az reá. De jó szülőink áldozatkészsége mellett kiknek köszönhetjük ezt? Azoknak a szegény tanítóknak, a kik megadják az alapot a későbbi, magasabb kiképezettséghez. Minthogy pedig ezek a szegény halasi tanítók nagyon rosszul vannak fizetve, pedig hát az ő kezükbe van letéve a mi legdrágább kincseinknek, gyermekeinknek első kiképezetési érdeke, indítványozom, hogy száz-száz forinttal emeljék fel a fizetésüket.

Dejsze én senki kölkéért se fizetök egy krajczárral se többet! — dohog *ám* *Gyenezse* uram.

— Igaza van ú kigyelminek! — duplázott rá egy pajzsos nyaku gazdag parasztagazda. — Ott üsse a kűüket; érje be az a kosta avval, a mire szegődött!

— No'sze' fura vóna — kiabálja a harmadik — hogy ha most hordásba azt mondaná a bérös, hogy ú addig nem rakodik, még nem javijuk a bérít, hát ériék be fűk is a kommenciával.

Látja *ám* *Imre* bátyám, hogy nagyon taktusra jár a feje a tisztelt padi publikumnak és hogy elbukik az indítványa, hogyha más hurt nem penget, a miért is aztán ilyen szólt:

— Hát kedves atyámfiai, hej kutyá komisz sora van *ám* egy olyan szegény tanítónak! Tudják kigyelmetök, hogy mikor azt a hat-hétendős pusztai gyermeket behozták az iskolába, kit *Balotáról*, kit *Pirsórról*, *Bodoglárról*, *Fehértórról*, *Köszönyről*, *Tajórról*, hát tele van a haja bogáncsesal, mint a negyedfű csikónak, melyet a ménesből ponyvával fognak ki. Igaz-e *Bangó* uram, hiszen kigyelmeddel együtt jártam a kisiskolába?

— *Ámmá* szent igaz! — felelte *Bangó* uram.

— Aztán két esztendeig az Istennek se veszi le a fejről a kalapot, igaz-e?

— Ugy van az!

— Egy esztendő kellett hozzá, a míg a fenhargon való mindenféle bőfögésről a tanító leszoktatta, igaz-e?

— Isten ucsese, ugy vót!

— Nem emlékszik kigyelmed a *Dacsó* *Petire*, a ki már két álló esztendeig ült a számaroldalon, de még se Isten, se ember nem halotta a szavát? Egy szombati nap délutánján, mikor játszottunk, észrevette a boldogult tanítónk, hogy a *Peti* mosolyog. Oda ment hozzá s rátéve a kezét arra a kalapra, melyet a *Peti* két esztendő óta még le nem vett a fejről, így szólt hozzá:

— *Petikém*, kedves kis fiacskám! Van nektek künn a tanyán baris-kátok, báránykátok?

— Van hát! — felelte mérges szemekkel a kalap alól *Peti*.

— Ugy-e husvétkor, — mikor a *Jézuska* föltámad, majd nekem is hozol egyet?

— Majd...

— Hát kedves atyámfiai, a kinek mindezt el kell tünni és szenvedni, az csak megérdemli szegény, hogy a fizetését fölemeljék.

Fölállt *Bangó* uram:

— No hát embörök, ugy vót *ám*, a hogy a tekintetös ur mondta. Olyan igaz az, mint a hogy a nap süt; hát most má én mondom *ám*, hogy emeljék föl.

Föl is emelték!

Ha a lap esetleg elkésve érkezik, vagy egy-egy szám eltéved, úgy leghelyesebb egy levelező-lapon a »Magyarország« kiadóhivatalát (IV. Vármegeye-utca 11—13. szám) erről azonnal értesíteni, a mely nyomban intézkedik a panasz orvoslása iránt.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése november hó 1-én lejár, arra kérjük, sziveskedjenek előfizetésüket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

Különösen figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy ugy az előfizetés megújításánál, valamint minden reklamációzó, lakhelyváltozás és a lap szétküldésére vonatkozó egyéb fölszólalásnál egy ozimszalagot mellékelni sziveskedjenek.

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap reggel, nyolcz, szükség esetén több oldal terjedelemben.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva	
Egy hónapra	1 korona — fillér.
Negyed évre	3 " — "
Fél "	6 " — "
Egész "	12 " — "
Vidéken, postai küldéssel	
Egy hónapra	1 korona 20 fillér
Negyed évre	3 " 60 "
Fél "	7 " — "
Egész "	14 " — "

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsdeben és za utcazi elárusítóknál.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Opera.** Ma érdekes repriz volt: Zichy Géza gr. dallamos operájában, a „Roland mesterben“, a három főszerep közül kettőt új erőktől láttunk. A Bécsbe szerződött R. Hilgermann Laura, illetőleg az Amerikába vitorlázott Bartóky Matild és Perotti (van-e, ki e neveket nem ismeri?) utódai *Diósyné* és *Kertész* voltak; előre megmondjuk, hogy kitűnően megállották helyüket. *Diósyné* hangjában ugyan ma már — a Brünnhildák begyakorlása óta — nincs meg az a behizelgő lágyság, a mely Hilgermann asszonynak egy-egy érzelmeiből zenei frázisnál oly jól állott; viszont azonban drámai kitörései annál hatalmasabbak voltak; mondanunk sem kell, hogy játéka minden dicsőreget érdemel. *Kertész* Ödönnél ma különösen föltűnt, hogy középhangjainak színezete a Perottiéval azonos; a magasban nem olyan érczes, de mai szerepében nagyon jól érvényesült, hiszen ez majdnem csupa lírai *bel canto*-ból áll. *Kertész* régi szerepét egy új, egészen fiatal tenorista nagyon szépen juttatta érvényre: *Gábor József*, a ki üde, csengő, kellemes hanganyagát ügyesen használta, a szöveget pompásan ejtette ki s egész alakításával elárulta, hogy már van színpadi gyakorlata. *Kaczér Margit*, *Ney* stb. régi szereplők talpraesett alakítása nagyobb közönséget érdemelt volna.

REGÉNYCSARNOK.

A gombostűk.

— Francia elbeszélés. —

(Folytatás.) (18)

XIV.

Midőn az ajtó másodizben is fölzárult s a bélyegzett narjadschik ismét új ruhákkal jelent meg, a tük épp elszórvá heverték a czella szögleteiben, ekkor a börtönőr nagy szemeket meresztett foglyára s mintegy leszögezve állott meg Péter előtt. De Péter harátságon mosolygott fölügyelőjére s bizalmas kedélyességgel szólta meg:

— Nos, mi ujság, barátom? Sok hó esett már? Hisz ma már január huszonharmadika van!

Az őr még jobban kimereszté nagy, kifejtelen szemét és meg nem mozdult, mintha megnémült volna.

Péter, kit az öreg utoljára leverten, megtört szemekkel, fájdalomtól

* **A nagyváradai képzőművészeti rendezősége** felkért bennünket a következő közlésére: Egy fővárosi napilap ma megtámadja *Schlauch* Lőrincz bíboros püspököt, a ki állítólag kijelentette, hogy a képzőművészetet nem nyitja meg, ha Kernstock „Szerelme“ című képét kifüggesztik. A tényállás a következő:

A mikor a képek Nagyváradra megérkeztek, Radó Ignác tudtára adta *Telpey Károlynak*, a Képzőművészeti Társulat műtárosának, hogy nem egyezhetik bele a kérdéses festmény kiállításába, mert czéljuk, hogy a tárlatot a serdülő fiatalság is tömegesen látogassa, hogy a képzőművészetet az új generációval is megszeretessék. A mikor már bevezették a tény volt, hogy a kép ki nem állítatik, kereste fel Radó a bíboros püspököt és mint védnöknek jelentést tett a tárlatról. Beszélgetés közben felemlítette a fiatalság érdekében tett intézkedését. A bíboros ezt helyeselte, de sem azelőtt, sem azután befolyást nem gyakorolt arra, hogy a kiállításon mely képek függesztessenek ki. Határozottan valótlan, hogy titkárja Paul Gézát felkereste volna azzal az üzenettel, hogy Kernstock festményét ki ne állítsák.

* **A bünvádi perrendtartás zsebkönyve.** Írták: *Edvi Illés Károly dr.* és *Vargha Ferencz.* A bünvádi perrendtartás életleírása folytán nagy hézagot pótol e mű, mely a bünvádi perrendtartást könnyen kezelhetővé teszi mindenkinek hozzáférhetővé teszi azáltal, hogy szakaszait áttekinthetően osztja be s rövid jegyzetekkel és utalásokkal látja el. Nem helyettesíti ugyan a kommentárt, hanem adott esetben gyors és biztos tájékozást nyújt az ügyvédnek, bírónak és közgazgatási tisztviselőnek, a kik hivataluk teljesítése közben mindig magukkal hordhatják a zsebkönyvet, melyet *Grill Károly* udvari könyvkereskedő adott ki.

* **Elhalasztott hangverseny.** *Kemény Rezső* hangversenyét, a mely november hónap 16-ára volt hirdetve, november 19-re halasztotta. A már előre váltott jegyek erre a napra is érvényesek.

* **Éjféli után.** Pénteken kerül bemutatásra a *Nemzeti Színházban* *Hajó*

Sándor 3 felvonásos vigjátéka, az *Éjféli után*. Tekintettel arra, hogy csütörtökön, Mindenszentek napján, két előadás lesz s ilyenkor a rendőri szabályok értelmében a színpadon semmiféle próba nem tartható, az *Éjféli után*-ból nyilvános főpróba nem lesz.

* **A Vigszínház hírel.** Góth Sándor, betegségéből felépülve, *A farkas* bemutatója szombaton este lesz. A *Coralis és Tsá-t*, a mely pénteken *huszonötödöszer* kerül színre, vasárnap első ízben játszószék délutáni előadásnak.

* **Páris századszor.** Holnap, szerdán este nyolczadfél órakor adják századszor az Urániában *Salamon Ödön* világiállítási látványosságát. A jubileumon, mely a maga nemében első az Urániában, a szerző fogja darabjának egy felvonását olvasni. Jegyet rendes helyáron válthatni az Uránia pénztáránál.

SPORT.

Bécsi löversenyek.

— I. pótversenyp nap. —

Kedd, okt. 28.

A mai versenyek eredménye a következő:

I. **Nyeretlen kétlévesek versenye.** Távoltság 900 méter. Első gróf Esterházy G. *Donna Agnes-e* (lov. Adams.) Második *Passepartout*. Harmadik *Jinsiste*. Tot.: 10 : 47. Helyre: 50 : 106, 89.

II. **Eladó-handicap.** Távoltság 1200 méter. Első *Zangen I. Balck-je* (lov. Grilchrist). Második *Iis*. Harmadik *Illusion*. Tot.: 10 : 73. Helyre: 50 : 146, 175 és 175.

III. **Handicap.** Távoltság 1300 méter. Első *Szemere M. Év-ja* (lov. Cleminson). Második *Gaudriole*. Harmadik *Sarkantyú*. Tot.: 10 : 97. Helyre: 50 : 132, 98 és 255.

IV. **Kétlévesek eladóversenye.** Távoltság 1000 méter. Első *Rohonczy Gedeon Peregrinus-a* (lov. Morgan). Második *Sandy*. Harmadik *Manilla*. Tot.: 10 : 26. Helyre: 50 : 87 és 102.

V. **Akadályverseny.** Távoltság 4000 méter. Első *Silberer Viktor p. p. c.-je* (lov. Slinn). Második *Gwen*. Harmadik *De lujo*. Tot.: 10 : 20. Helyre: 50 : 68 és 137.

VI. **Kétlévesek eladó-handicapja.** Távoltság 1000 méter. Első *Szemere M. Béza-ja* (lov. Cleminson). Második *Cher up*. Harmadik *Moderne*. Tot.: 10 : 47. Helyre: 50 : 109, 77 és 115.

feldult homlokkal, tehát tökéletesen normális állapotban talált, ugyanez a Péter most ismét a régi volt, azaz egy egészen új ember, életvidor és bátor. Az értelem lángja ismét ott lobogott tekintetén, mozgólatai határozottak, nyugodtak voltak, erélyesen egymásra zárt ajkait gunyos, megvető mosoly játszá körül, melyet még a durva narjadschik is megtudott a kétségbeesés kellemetlen vonaglásától különböztetni.

Az akatujei erőd igazgatósága — szokása szerint — tegnap este is keresztülhuzta a nap számát: január 22-ike volt. Péter tehát a valót találta, midőn — mondjam-e, hogy véletlenségből? — éppen május tizenötödikén álmodott menyegzője napjáról.

— Ugy, ugy, — dörmögött az őr fejcsóválva, — ma január 23-ika van; csakugyan ma van.

— Barátocskám, — kiáltott Péter, az öreg vállát veregetve, — elfelejtetted rendelestedet! Nem tudod, hogy nem szabad velem beszélned?

Az öreg ajkába harapott, fejét rázogatta s néhány érthetetlen szót

mormolt. Ezzel lassan az ajtóhoz közeledett, de ismét visszafordult és foglyának kezét megszorítá. „Bátorság, uram!“, mondá halkán, mint ki tudja, hogy bünt követ el és hirtelen eltávozott.

Mialatt az ajtót bezárta s a nehézsavasrudakat keresztbe rakta, leirhatlan jóakaró haraggal mormolá az öreg: „Egyszerre két kibégás a rendelet ellen; először beszélni, másodszer az igazat árulni el! Mert hogy ő valamit rejteget, az bizonyos és nekem föl kellene ezt jelentenem. Ej, de mit, a szegény ördög már így is elég rossz helyzetben van; és mit nyerhetnék ez által? Inkább bambának tettelem magamat, ez lesz a legjobb!“

És ezzel az öreg tovacczammogott és ellágyult szívét megerősíteni akarván, jókat elváltatlanul belső zsebében hordott.

XV.

Az év utolsó napjainak egyikén a kora reggeli órákban egy különposta állott meg a „Kis káplár“-hoz címzett vendéglős előtt, mi a

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Polónyi—Latinovics.** *Latinovics* Ernő egy peres ügyből kifolyólag *Polónyi Géza* ügyvédnek sértő levelet írt, a melynek alapján *Polónyi* a levél íróját becsületsértésért följelentette. A bíróság ennek alapján ma *Latinovicsot* 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **A grófnő szerelme.** Ismeretes *De Raim Paulina* grófnő története, a ki *Baky Gyulába* Párisban örülten beleszeretett. *Baky* és czimborái, *Lazarovics Mihály* és *Oroszi-Offenheimer Jakab*, siettek ezt a vonalmat kihasználni és míg eleintén csak kisebb összegek erejéig koppasztották az időses grófnőt, később különféle ürügyek alatt és házassági ígéret mellett összes vagyonát kicsalták tőle. *Baky* azután megszökött és csak ekkor tudta meg a grófnő, hogy rutul becsapták. *Baky* Budapesten hurokra került és a törvényszék *De Raim grófnő* feljelentésére család miatt két évi börtönrre és 67.300 korona kártérítésre ítélte. Felebbezés folytán az ügy ma a kir. tábla elé került, a mely zárt ülésen tárgyalta az ügyet. A másodfoku bíróság *Bakyt* két és fél évi fogházra, 600 korona pénzbüntetésre és a kár megtérítésére ítélte. Védő felebbezett.

§ **Czölt tévesztett följelentés.** *Notti Lajos Hunyady* Domokos tasnádi ügyvéddel följelentést íratott *Klein Adolf* állami főmérnök ellen, a melyben *Klein* súlyos vádakkal illette. Ezen följelentés folytán ma mindkettő nyilvános rágalmazás vétsége miatt a vádlottak padjára került. Ma tárgyalta a büntető-törvényszék ezt az ügyet és *Klein* meghallgatása után *Nottit* a vád alól fölmentette, míg *Hunyadyt* nyilvános becsületsértés vétségéért 100 korona fő és 60 korona mellék-pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt felebbezett.

§ **Méregkeverő asszony.** Névtelen följelentés alapján derült ki az a borzalmas bűntény, a melyben foglalkozott a kir. kuria. *Kovács Jánosné* megmérgezte 70 éves öreg férjét, a kivel 27 évig élt együtt. A bűntényre szeretője, *Korin György* vitte, a ki neki arzenikumot adott, a melyet az asszony a főzélékbe kevert. A temesvári törvényszék esküdtbírósa az értelmi szerzőt felbujtás, a méregkeverő felelőseget pedig gyilkosság büntette miatt életfogytiglan fegyházra ítélte. A beadott semmisségi panasz folytán a kir. kuria ma ezt az ítéletet feloldotta és új tárgyalás megtartását rendelte el.

bájos fekvésű kis falunak körülbelül az, a mi a „Hotel du Louvre“ Párisnak.

A vendéglős, ki nem mindennap látott ily nagy urat szerény házikója előtt megállani, sietett az idegen elfogadására s tiszteletteljesen hajtá meg magát a kocsiból kiszálló agastyán előtt. A vendéglős vagy igen álmos, vagy igen zavart lehetett, midőn az idegent a vendégszobába vezeté, mert azt kérdé tőle, hogy mit kíván a „madame“ reggelizni?

— Semmit, barátom! — viszonzá az idegen. — De egy nagy szolgálatot tehetnél nekem. Mondd, ismered vidéketeke?

— Az urnak tréfálni méltóztatik. Hisz *Bougivalban* születtem, már apám is...

— Felséges! Ismersz itt közelében, ugy hiszem, *La Celle* felé, talán egy negyedóránnyira innét egy kis házikót? Nem az országút mentében áll, azt sem tudom, vezet-e gyalogösvény odáig; ismered-e kis házikót?

A vendéglős több ízben bölintott fejével, mutatóját fontoskodva or-

Nyilt-tér.

(E rovatban közölték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Szabadalmazott
U! gázgyújtó U!
gyufa és láng nélkül
10.000 lángmeggyújtására.

Darabja: rudal felszerelve
6 korona.

Magyarországi
vezérképviselő:

RadóLajos
BUDAPEST, VI.,
Izabella-u. 73.

Ismételadók-
nak megfelelő
engedmény.

Ügynökök ke-
restetnek.

KÖZGAZDASÁG.

— **Téli kikötők.** Pozsonyból jelent tudósítónk a következőket: Darányi földművelésügyi miniszter a vízforgalom emelésére a téli kikötők — a mi ellen eddig az érdekeltek között sok panasz volt, — helyreállítása, szaporítása és befogadóképességének emelésére egész sorát foganatosította munkálatoknak. Így Pozsonyban a kikötőt kikötőrák, árvédelmi gátakkal védtek a bekövetkező jégzajlás ellen. Az oda menekülő hajóknak biztos menhelyt ad. Befogadási térsége 25 hajó. Komáromban 180 nagy hajó férhet el, de ha a hajók fele 30 méternél nem nagyobb, akkor 300 hajó is elfér. A munkálatok azonban még csak részben vannak befejezve, két év múlva a nagy kikötő készen lesz. A kotrási munkálatok java elkészült. A jégzajlás ellen való jégtörők már felállítottak. Az újpesti téli kikötő 36 hektár területű, 105 gőzös, 420 uszályhajó fér el benne. A telelés előtt 2 méter kotrást rendelt el a miniszter. Lágymányoson 15 hajó, 50 uszálytalál menedékhelyet, a tassi kikötőben 30 gőzös, 170 uszályhajó, a keselyűiben (szegvárdi) 100 gőzös, 400 hajó, ez évben kotrási munkálatok ejtettek,

rára helyezte és szemeivel furfangosan mosolyogva, ajkait erősen összecucosította.

— Kis házikó? Hm, hm! Értelm! Csak hogy itt igen sok a házikó; minden héten épített valamely párisi váltóügynök egy-egy kis házikót. Lássá ön, csak tegnap is beszélt szomszédom...

Az utas nem sok hajlandóságot mutatott Bougival újdonságait a vendéglős szájából végighallgatni.

— Jól tudom, derék barátom — szakítá félbe barátságosan — hogy nem lesz könnyű föladat tökéletlen leírásom után kielégítő fölvilágosítást adni. Azt a kis házikót, melyről én beszélek, már évek óta ugyanazon egy hölgy lakja. Ritkán távozik lakából és egészen idegen is e vidéken.

— Ahá! Az ur bizonyára a „szerecsentlen“-t érti?

— Talán őt!

— Már mi csak úgy nevezzük, mert valódi nevét nem tudjuk, azután meg... mert oly nagyon szerecsentlennel lészik. Minden bizonynyal ő lesz. Soha sem megy sehova, csak vasárnaponként misére. És a

a bajai kikötőben 120 normalhajó, 40 malom található elhelyezést. A barackai téli kikötőben 100 normalis hajó. Új a pancsovai kikötő 100 hajó számára, Orsován a Kazán-szorosban hajótelelő van. Ó-Becsén több száz hajó helyezhető el télire, Eszéken is téli kikötő létesült s Eszék fölött 30 km-re van Gát községnek téli menhelye, mely Gát községnek tulajdona.

— **A Rimamurány-Salgótarjáni Vasműrészvénytársaság** tegnap tartotta évi rendes közgyűlését gróf Tisza István elnöke alatt. Gróf Tisza István elnök az ülést megnyitván, konstataálta, hogy a társaság mérlege szabályszerűen közzétételt s hogy a közgyűlés is az alapszabályoknak megfelelően hivatott össze. Együttal konstataálta, hogy a közgyűlésen összesen 95.600 részvény van képviselve, az tehát határozatképes. Ezek után így folytatta:

T. közgyűlés! Méltóztassanak megengedni, hogy az igazgatósági jelentés kapcsán néhány tájékoztató szót szóljak az igazgatóság nevében az igen t. részvényes urakhoz, olyan ügyre vonatkozólag, amely az igazgatósági jelentés elkészítése után merült föl, abba tehát fölvehető nem volt.

Bizonyosan méltóztatnak mindnyájan tudni azt, hogy az osztrák és magyar vasművek között fennálló kartell az osztrák művek részéről felmondattott azon indoklással, hogy a rimamurányi vasművek ezen kartell magállapodásait megszegték.

T. közgyűlés! Az igazgatóság kerülni kívánja a meddő polémiát és előre kijelenti, hogy jövőben is tartózkodni fog a nyilvánosság előtti minden olyan nyilatkozattételtől, vagy minden olyan polémia vitelétől, amely a kérdést nem a megoldás, hanem az elmérgesítés felé terelné.

Kötelességünknek tartjuk azonban, itt a t. részvényes urak színe előtt néhány felvilágosító kijelentést tenni. Mindenekelőtt teljes megnyugvással konstataáljuk azon egyértelmű meggyőződésünket, hogy az a vád, mintha a rima-murányi társulat a kartellnak akár betűjét, akár szellemét megszegte volna, a mi erős meggyőződésünk szerint merőben alaptalan. És itt, a nélkül, hogy a polémia terére lépnek, engedjék meg, hogy röviden előadjam a dolgok fejlődését.

Talán méltóztatnak tudni, hogy a vaspiac viszonyait többé-kevésbé megzavarta és a kartell fennállását bizonyos nehézségekkel kapcsolta össze

azon tény, hogy minden részvételünk nélkül a vasipar terén új alakulások jöttek létre, hogy első sorban a herádvolgyi vasművek nagy aránya produkciója lépett fel és idézett elő versenyt talán nagyobb mértékben Ausztriában, mint nálunk. Ez oly tény volt, amely, ismétlem, abszolúte a mi közreműködésünk nélkül jött létre, amelyről nem tehetünk, amely azonban, ha egyszer előállott, azon feladat elé állított mindenkit, a ki a vasipar érdekeivel összeforrva van, hogy ezen helyzet szanálása fölött gondoskodjék. És midőn alkalom nyílt arra, hogy társulatunk a részvényes megszerzése által bizonyos ingerenciát gyakorolhasson ezen vasművek eljárására, azon meggyőződésben voltunk, hogy nemcsak a magunk és részvényeseink érdekében cselekszünk, de az egész vasiparnak, első sorban a magyar, de talán az osztrák vasiparnak érdekeit is szolgáljuk, a midőn módot nyújtunk arra, hogy ezen új termelési faktor oly kézbe kerüljön, a hol a viszonyok konszolidálása és esetleges újabb méltányos megállapítás létesítése kevesebb nehézségekbe ütközik.

T. közgyűlés! Mi ezt nem tettük érdektársaink háta mögött, ellenkezőleg már előzetesen tudomására hoztuk az osztrák kartell vezetőségének és hét hónapjánál ide s tova több, hogy utolsó rendkívüli közgyűlésünk kapcsán a nagy nyilvánosság elé is vitük az ügyet, a nélkül, hogy bárkinek eszébe jutott volna akár Ausztriában, akár Magyarországon ezt a tényt, mint a kartell megszegését odaállítani.

Méltóztassanak nekem megengedni, ha most egyszerre hét hónap eltelte után ezzel a váddal találkozunk olyanok részéről, a kik ezen szándékunkról előzetes tudomásal bírtak, úgy ezt másnak, mint előrántott ürügynek nem tekinthetjük, (Ugy van! Ugy van!) amelyhez folyamodtak az osztrák vasipar faktoraik azon czélból, hogy egy általuk alkalmasnak vélt pillanatban támadást intézzenek a magyar vasipar fejlődése és jogosult aspirációi ellen.

Nagyon sajnálatos dolog az, t. közgyűlés, hogy akkor, midőn az osztrák vasipar hatalmas faktora, mint zárt falanx támadnak a magyar iparra, akad egy magyar vagy magát magyarnak nevező iparvállalat, amely megbontja a magyar vállalatok szolidaritását és az osztrák álláspont erősítésére siet. Ezt, mint sajnálatos tényt, konstataálnom kellett, de mindjárt hozzátéhetem, hogy ez a sajnálatos tény sem a mi elhatározásunk szilárdágán nem változtat, sem azt az erőt, amelylyel a harciba belemenni készülünk, legkevésbé sem fogja gyengíteni.

leink jók és pinczénk... három mértföldnyire nincs jobb bor, kivéve talán Párisban. Mindennel el kell itt látni magunkat, a vasárnapok miatt. Érti ön? Akkor ugyan csak vigan megy itt! Kijönnek a városiak és kedvükre mulatnak; azért az urnak csak parancsolnia kell!

— Ugy adj tehát reggelit és hozd mindjárt a számlát is! — mond az idegen, ki azonnal átlátta, hogy ez a legjobb mód az öregert ártalmatlanná tenni.

A vendéglős e sajtáságos föl hívásnak azon fűrge szolgálatkészséggel engedelmeskedett, mit a jámbor falusiak soha sem titkolnak el, ha egy városból ide tévedt halandó megkoppasztásáról van szó.

Az idegen lassu, de szilárd és erélyes léptekkel járt föl s alá a szobában. Termete magas és erőteljes volt, fejét magasán hordá s az első pillanatra azon hatás tevő reánk, mintha egy öreg tábornokkal állnánk szemben, kinek feje fölött nem egy golyó süvöltött el s nem egy vihar vanult keresztül, de ki mindennek dacára erőteljes természetét, s e természetben erőteljes

T. közgyűlés! Mi nem kerestük a harcot. Teljesen ártatlannak érezzük magunkat a harc felidézésében. Ma is arról vagyunk meggyőződve, hogy az kellő komoly indokok nélkül idéztetett elő, hogy arra szükség nincsen, hogy méltányos, minden érdeket kielégítő megoldás lehetséges és mi készek vagyunk akár ma, akár holnap, akár holnapután ezt a méltányos megoldást, ha nekünk felajánlják, elfogadni. De ha a harcba belekényszerítettünk, azt fel fogjuk venni, végig fogjuk küzdeni, nemcsak jogos álláspontunk öntudatában, de abban a tudatban is, hogy ebben a harcban elég erőseknek fogunk bizonyulni.

És talán kellő alappal birunk erre a jogos önérzetre és rámutathatunk most, ebben a sok tekintetben kritikus pillanatban arra, hogy azon bizalom és támogatás segélyével, amelylyel évek során át szivesek voltak a t. részvényes urak bennünket megajándékozni, a béke esztendeit nem hagytuk télen elmulni. Társulatunk erősebb ma, mint néhány évvel ezelőtt volt. Azok az eszközök, amelyek az igazgatóság rendelkezésére állanak, kilátást nyújtanak arra, hogy ebben a harcban gyengének nem fogunk bizonyulni.

Mi tehát, ha szivesek lesznek ezentul is bizalmukkal megajándékozni, ismétlem, bármely pillanatban készek vagyunk arra, hogy a nekünk felajánlott becsületes békét elfogadjuk, de ingadozás nélkül fogjuk a harcot végigküzdeni mindaddig, a mig reánk kényszerítetik, abban az öntudatban, hogy nemcsak vállalatunk érdekeit szolgáljuk, de szolgáljuk a magyar vasipar általános érdekeit, és talán mindenekelőtt azon kisebb vállalatok érdekeit, amelyek fennállásukat, virágzásukat eddig is nagy részben a mi támogatásunknak köszönheték, s arra számíthatnak a jövőben. (Élénk éljenzés.)

A közgyűlés ezután jóváhagyta az az igazgatóságnak a leírásokra, a tartalékalap dotálására és az osztaléokra vonatkozó javaslatait és a felügyelőbizottságnak a felmentést megadta.

A jelentés szerint társulati érkömben a lefolyt üzletévben 68.341 erdkméter szénfát vágtak s 255.051 mm. faszént termeltek. A vasérctermés 1.712.959 mm. volt. Mészövet 731.983 mm., magnezitot 24.698 mm. és az aczélgyárak szükségletére 95.033 mm. égetett meszet termeltek.

A köszönbányák, zavartalan üzem mellett, 3.266.756 mm. barnaszénét szállítottak.

A kohótüzemben a kokszt beszerzése körül fölmerült akadályok folytán csak

lelkét sértetlenül megörz. Az egész marczona alak magán hordja magas születésének és arisztokratikus szellemének bélyegét, mi még a leg-egygyűbb emberben is önkénytelenül bizonyos tiszteletet gerjeszt. Tetőtől-talpig feketébe volt öltözve. A magas, domboru, mélyen barázdált homlokot hófehér fűrtes haj környezé. A fekete, kifejezésteljes szemek egyrészt férfias erélyről, másrészt bizonyos szelid ábrándosságról tanuskodtak. Hasonló ellentétet tükrözött azon különös, félig gunyos, félig jóakaró mosoly, mely időnkint finom metszésű ajkai körül megjelent. T... i Péter herczeg — bizonyára mindenki azonnal fölismerte őt a „Kis káplár“ vendégszobájában — nem viselt szakált.

Péter igen el volt fárava, de türelmetlensége mégis nagyobb volt, mint bágyadtsága. Hosszu és fáradtságos utat tett. Egyenesen Akatujából jött; csak éppen Varsóban időzött addig, mig megtudhatta, mi lett nejből.

(Vége köv.)

1.001.353 mm. nyersvasat állítottak elő, vagyis 117.626 mm-ával kevesebbet, mint tavaly.

A kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt a belföldi fogyasztás csökkent ugyan, de a kiviteli üzlet sokkal kedvezőbben alakult. A nagymennyiségű gyártmányokat sikerült a külföldi piacokon kedvező árak mellett elhelyezni.

Az 1899—1900 üzleti év nyeresége 5,164.956 korona 03 fillérre rug.

Javasolja az igazgatóság, hogy ebből a különböző dotációk levonása után fizessenek november 1-én esedékes minden egyes 200 korona névértékű részvény után 30 koronát, a mi 15 százalékos kamatozásnak felel meg.

Ezek után a felügyelő bizottság tagjait egyhangulag megválasztották.

Végül **Sarbo Vilmos** részvényes a részvényesek nevében köszönetét fejezte ki az igazgatóságnak, mire a közgyűlés véget ért.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy a Tiszán kis víz miatt megszüntetett hajójaratokat Csongrád és Szeged, valamint Csongrád és Szolnok között a f. hó 27-én Szegedről-Csongrádra esedékes járatot ismét megindítja.

Időjárás.

Nálunk az idő változókéony és elvétve — inkább csak északon — volt esős. A hőmérséklet emelkedik.

Jóslat. Változókéony és enyhébb idő várható, helyenkint, de inkább csak északon kevés esővel.

Hőmérséklet: Budapest 5-7, Ó-Gyalla 6-4, Zágráb 7-2, Szolnok —, Szeged 3-7, Kolozsvár —, Bécs 0-8, Róma 9-8, Berlin 7-2, Páris 12-2, Szent-Pétervár 4-8.

Budapesti gabonatözsde.

A forgalom ma valamivel élénkebb volt és jó minőségű búzáért teljes árakat szívesen fizettek. Általában véve csendes irányzat mellett 22,000 mm. buza kelt el. A legmagasabb ár 8-07 és fél korona, a legalacsonyabb 6-90 korona volt.

Egyéb gabonanemek közül zabért 5.50—5.65 koronát fizettek.

4 és fél óraker a következők voltak a záróárfolyamok:

Buza áprilisra	7.73—7.74
Rozs 1900. okt.-re	0.—0.—
Rozs áprilisra	7.23—7.24
Tengeri máj-ra	5.55—5.56
Zab áprilisra	5.04—5.05

Budapesti értéktözsde.

A tegnapi szilárdságnak is csakhamar vége. Ma a szokott lanyhaság, a budapesti tözsde mindennapos vendége, ismét felütötte sátorfáját és nem csupán az árak csökkentek, hanem a forgalom is jóval kisebbedett.

A helyi értékek piacán az üzlet csendes maradt.

Valuták és ércváltók valamivel gyengébbek voltak.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	652.—
Magyar hitelrészvény	650.50
Leszámitoló	424.—
Rimamurányi vasműv.	496.—
Osztrák-magyar-államvasut	656.50
Közuti-vasut	590.—
Városi villamos vasut	276.—

Állatvásár.

Kőbányai sertésplaz. Október 30-án. Fialat nehéz (páronkint 320 kgron felüli sulyban) 96—98 fillér. Fialat közép (páronkint 251—320 klg.) 96—97 fillér. Fialat könnyű (páronkint 250 klgig terjedő sulyban) 96—98 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kgron felüli sulyban) 94—96 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kgr. sulyban) 93—94 fillérig. Könnyű (páronkint 240 klgig terjedő sulyban) 92—94 fillérig. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

SZINHÁZAK.

(Szerda, október 31-én.)

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

A nürnbergi mesterdalnokok.

Opera 3 felv. Irta Wagner. Fordította Váradi Antal.

Kezdeté fél 7 óraker.

V Á R S Z I N H Á Z.

Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ.

Pont-Biquet család.

Bohózat 3 felv. Irta Bisson. Fordította Náday F.

Kezdeté 7 óraker.

N E P S Z I N H Á Z.

S a n - T o y.

Kinai daljáték 3 felv. Irták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fáy J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerelte Sidney Jones.

Kezdeté fél 8 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ.

Angot asszony lánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írták: Clairville, Straudin és Konning. Fordította Vezéri Ödön. Zenéjét szerelte Charles Lecocq.

Kezdeté fél 8 óraker.

V I G S Z I N H Á Z.

Coralie és Társa.

Bohózat 3 felv. Irták Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.

URÁNIA SZINHÁZ.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Kezdeté fél 8 óraker.

4788. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére a tótváradi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó 410-82 kat. holdas szőlőkaró vágásban, valamint az ugyanott fekvő 1 tag 53. osztály jelzésű és 4-09 kat. hold kiterjedéssel bíró tisztázó vágásban levő fakészleteknek eladása ügyében az alulírott m. kir. főerdőhivatalnál folyó évi november hó 22-én d. e. 10 óraker nyilvános árverés fog tartatni.

Kikiáltási ár 70.233 korona 49 fillér. Bántpénz 7024 korona.

Bővebb felvilágosítással a lippai magy. kir. főerdőhivatal és a tótváradi magy. kir. erdőgondnokság szolgál.

Lippa, 1900. október hóban.

A magy. kir. főerdőhivatal.

1093/1900. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter ur rendeletére a Dunafolyam 706 és 707 km-ei közt a balparton a rudolfsnádeni ármentesítő és belvízlecsapoló társaság szivattyutelepe körül végrehajtandó és 599.4 m³ földleásás, 9,199.45 m³ kőhányásból álló partbiztosítási munkálatoknak vállalat útján leerdő biztosítására az ujvidéki m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében f. év november hó 14-én d. e. 10 óraker zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az anyagok szállítására és azok beépítésére vonatkozó kellően belyegzett zárt ajánlatok e felirattal: „Ajánlat a rudolfsnádeni ármentesítő és belvízlecsapoló társaság szivattyutelepe körül végrehajtandó partbiztosítási munkálatokra” melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántpénznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ujvidéki m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári elismervény is csatolandó, az ujvidéki m. kir. folyammérnöki hivatal főnökénél vagy helyettesénél az 1900. év november hó 14. napjának d. e. 9 órájáig nyújtandók be.

A többi feltételek a hivatalos órák alatt az ujvidéki m. kir. folyammérnöki hivatalban megtudhatók, hol a tervezetek is betekinthezők és az ajánlati minták, valamint a részletes feltételek beszerezhetők.

Kelt Ujvidéken, 1900. évi október hó 22-én.

Magy. kir. folyammérnöki hivatal.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag

R. B. 36967. sz.

gyógyit és felüdit kezesség mellett.

E készülék gyógyit és segít fej-, fül- és fogfájásban; a migrán, neuralgia, vértelenség, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothallás, a szíverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok, a gyomorgörcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nemi elgyonyulás, a osz, közsvény, izohias, a gyengeség s agynedvesség bajában; influenza s a vele járó hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó almatlanság s különféle gyengeségi állapotok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villanyos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nem csak időrel-ldőre, de állandóan jótékony villanyos áramot áradoztat szét a testen s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyit, másfelől a legháladosabb óvszer az emberi szervezetet megrobanó betegségek ellen. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszötves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodában levő elismerések s bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből halásan emlékeznek meg találmányomról, mindonkor mindenképp által megtekinthetők. A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyógyit meg készülékem, az visszakapja a pénzt. A hol már minden hasznatlan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. cz. közönséget, hogy az én készülékem nem tévesztendő össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva általánosan elismert, közkedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 3 frt vagy 6 korona. Kis készülék ára 2 frt vagy 4 korona. Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak. Csak gyermekeknek s nagyon érzékenyeknek való.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:

MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. Kálmán-utca sarkán.

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzviszonyokat! Jelszó: Takarékoskodni kell!

Szerpentinajt szövetből

Lászterből

Elegáns nőiruha

Moir selyemajt

Selyembúz minden szíabon

3.50 frt Szörme gallér

4.35 frt Selyem utcai ruha

10—15 frt Pongis selyemruha

9—17 frt Elegáns öszi kabátok

5 frt Legelegánsabb gallérok

10 frt és fölfebb

25 frt Angol ruhakelmék

15—20 frt Paplan, legjobb fajta

5—10 frt Selyempaplan minden szíabon

4—20 frt Függyönyök két ablakra

Ágyterítők 3 darab

65 kr.-tól 2.20 frt

4 frt

8.50 frt

2.40 frt

5 frt és fölfebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Nem Voltá-kereszt!

Nem titkos szer!

Kis Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban

IV., Vármege-utca 11-13.

Állást keresők

és munkaadók,

vevők és eladók,

bérlők

és bérbeadók

és mindazok, akik a nagy

közönség köréből keresik

az érdekelt feleket,

hirdessenek

„MAGYARSÁG”

„Kis Hirdetések”

rovatában.

A kishirdetésekre a czi-

met és lakást is be lehet

tenni minden külön díja-

zás nélkül.

Figyelem!

Háztartásban nélkülözhetetlen! — Hölgyeknek új találmány! — A kor legújabb találmánya a

Simplex műhímző-készülék,

mely minden államban szabadalmazva lett. Minden családi varrógép ezen készülék segítségével egy másodperc letele után a tolózár kicserélése által kifogástalanul működő hímző műtömő-géppé átalakítható.

A legszebb fényűzési hímzések és műtömő-munkák készíthetők ezen készülék segítségével gyorsabban, pontosabban, könnyebben és szebben, mint kézzel.

Ingyen oktatás a saját hímző-iskolában; ára bámulatos olcsó, csak 7 korona, mely árban a készüléken kívül egy keret, mint a bekezdett hímzéssel (tálczakendő) és egy használati utasítás, mely dobozban van, foglaltatik. — Kapható az Csak a fenti véd-

Osztrák-Magyar Monarchia min-jegygyel valódi, den jobb varrógép-üzletben, valamint a készítőnél

Löwinger József varrógép gyári raktára Budapestben, VII., Erzsébet-körut 19. Ugyanitt finom mosó-selyem jutányos áron kapható. A készülék leírása ingyen és bérmentve. Képviselek kerestetnek.

A Jog, Törvény és Igazság!

fénykorában is tisztelettel kérem a nagyérdemű közönséget, hogy bevásárlásaival tisztelem felkérésné kegyeskedjék, mert elvem még mindig jó minőségű árut igen jutányos ártért adni.

Lüttichi acél revolver 6 lövető Lefochous.
7 mm. 9 mm. 12 mm.
2.50 kr. 3.50 kr. 4.25 kr.
Angol buldogg 6 lövető finoman nikkelezve.
7 mm. 9 mm. 12 mm.
3.50 kr. 4.50 kr. 5.25 kr.

Tajték-pipa új ezüst kupakkal
jótállás mellett drbja 2.50 kr.
nagyobb 3.50 kr.

Gratiósa esőernyő kitűnő sző-
vetből drbja 1 frt.
nyerselyemből drbja 2 frt.

Tajték-pipa új ezüst
kupakkal jótállás mel-
lett drbja 1.50 kr.

Sakkjáték teljes készlet 1 frt, nagyobb 1.75 frt.
Vidékre utánvétellel, nem megfelelő kicseréltetik.
Számos megrendelést tisztelettel kér

FELDMANN ANTAL versenybazára Budapest, Kerepesi-ut 50.

Csont-domino teljes játék 1 frt.

Diszes ingaórák.

Zsebórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
POLGÁR KÁLMÁN
órá- és ékszer-túletében
Budapest, Erzsébet-körut 29.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Dívtos ékszerek.

Tűzifa árjegyzék.

	4 méter	2 méter
I ^a Bükkhasábfa	17 frt	9 frt
I ^a Tölgyhasábfa	18 frt	9.50
I ^a Cserhasábfa	19 frt	10 frt
I ^a Gyertyánhasáb	20 frt	10.50
Dorongfa	16 frt	8.50
Puhafa	14 frt	7.50

Rövidre aprítva, házhoz szállítva, behordva.
Megrendelhető személyesen v. levelezőlapon
CILCER BÉLA tűzifaraktárában
Budapest, V., Visegrádi-utca 60.

10.000 forint tiszta haszonra
a legkisebb kockázat mellett
mindenki szert tehet, a ki tagul lép be, egy
egész Ausztria-Magyarországon megenge-
dett biztos értékpapírok kihasználására
alakult egyesülethe.

Havi részletfizetés 6 frt, félrészlet 3
Tagsági feltételeket ezen szigorúan szolid intézményről
ingyen és bérmentve közül
(levelek 10, levelező-lapok 15 krajczár
AMSTERDAM, a Commerce & Creditbank
Nicolaas Witsenkade 13. igazgatósága.
Kerestetnek megbízható képviselők.

Egy millió nyerhető!

Eddig
5 millió nyereményt fizettünk ki vevőinknek.

Összetévesztések elkerülése végett pontos címet kérünk.

Osztálysorsjegyek

„MERCUER”

Bank- és Váltóüzlet Részvénytársaságnál

Budapest

csakis IV., Váci-utca 37. sz. (saját ház).

Egész sorsjegy 12 kor.
Fél " 6 "
Negyed " 3 "
Nyolczad " 1.50 "

Megrendelések legelőnyösebben postautalványon. Utánvételes rendelések a nagyobb költség miatt elkerülendők.

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címet és lakást is lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli udakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések fővételnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi és Iparkalauz.
Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zenekapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 fttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóérhetetlen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartósá-
sáért kezeséget vállalom.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. sz. és Vörösmarty-utca 16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Pénzülcősönt

kötelezvényre, több évi lefizetésre, katona-tiszteknek (házassági óvadékra és óvadék céljából is), nyugdíjasoknak, hivatalnokoknak, minden hitelképes egyének előleg nélkül kieszközöl a Pénzügyi Merkur Budapest, Király-utca 30. (Válaszbélyeg).

Alapított 1850.

LÖWY SÁNDOR Feldmann S. utóda

Budapest, VI., Eötvös-utca 23/a.

Paplan, matracz és roulette gyártmányainak

árjegyzéke,

Rouge-paplanok.

- I. sz. 3 zsinóros, 105/155 cm. kor. 2.70
- II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 3.10
- III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 3.50
- IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 4.—

Secunda satin-paplanok.

- I. sz. 3 zsinóros, 105/155 cm. kor. 4.40
- II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 4.80
- III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 5.40
- IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 6.—

Prima satin-paplanok, egy szélben.

- I. sz. 3 zsinóros, 105/165 cm. kor. 5.20
- II. sz. 4 zsinóros, 115/165 cm. kor. 5.80
- III. sz. 5 zsinóros, 125/175 cm. kor. 6.70
- IV. sz. 6 zsinóros, 135/185 cm. kor. 7.30

Atlasz-paplanok minden színben 14 koronától feljebb.

Matraczok jó minőségű csinvat-vászonból.

- Volin-töltéssel kor. 7.— és 7.60
- Tengerifü-töltéssel kor. 8.40 és 9.20
- Atrique-töltéssel kor. 9.60 és 11.—

Lószőr-matraczok jó fajta Köper csinvatból 24 korona és feljebb.

Első magyar budapesti czipő gyors javító-intézet
Budapesten,
V., Marokkói-utca 2. sz.
Mindennemű czipőjavítás gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapesten, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Első magyar betűöntőde részvénytársaság
Budapest, Desseffy-utca 32. sz. Könyv- és cizmirák-sok. Rézlemlő gyártás. Mechanikai műhely.

Kitűnő,
valódíszékelykonyha. Ebéd, vacsora 20 forintért, a Fehérlő szálloda éttermében.
Ürmösinél, Kerepesi-ut.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Dr. WEISS LAJOS

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

Saját gyártmányu férfi- és nőruha nagy raktára.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb divat szerint a legjobb minőségű kül- és belföldi gyajju-szövetekből a legegység-sabban eszközöltetnek, feltűnő olcsó árak mellett.

Betegek
legbiztosabban meggyógyulnak **Dr. Palócz** gyógymódjával **Budapest, VII., Kerepesi-ut 10. Levélre kimerítő válasz.**

Női ruhát
olcsón készítenek házánál, Ben-
czik Juliska, Kisfaludy-
utca 16., I. em. 11. 511

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel **Bu-
dapest, IV., Keoske-
méti-utca 6. sz. I. em.,**
ajánlják dusan felszerelt raktáraikat, sajátkészítményű fa- és kárpitos munkákban.

Képes levelezőlapok.

Naponta ujdonságok.

Nagybani árak
vizonteladónak. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papírkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci-körút 18. sz.

Tengerifü 3 részű csinvat-matracz 3-50 kr. 2 személyes atlasz cachemir-paplan 3-50 kr (varrás nélkül), négy gombhosszu finom nyulékony bőrkeztű 78 kr. Szövött tiszta selyemkélme mint Taffet és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet tart. **Steiner Simon** versenyruházásában **Király-utca 34. sz. a.** Kérném a címre ügyelni!

BUTOR

kizárólag saját készítmény készpénz és részletfizetésre olcsón és szolidan

GLÜCK JÓZSEF
butor-raktárában
VII., Erzsébet-körút 32.

Magyarország leghíresebb ásvány-gyógyforrásai a
Bikszádi
gyógyit mint a drága **Selters. A**
Sztojhai
azonos a karlsbadival.
Bérlők: Almer Lajos és Károly, Nagybánya.

Reinthal Anna

nőruha-készítési és szabászati intézete
Budapest,
IV., Muzeum-körút 15.
Mindenféle női ruha elkészítése elvállaltatik, ugy-szinte **fehértémű és himzési** munka jutányos ár mellett. Tanulóleányok felvételnek 3 ftt havi tandíjért.
Kívánatra jutányos részletfizetés mellett.
Gépműhely gáz- és benzínmotorok és autobillok részére

„Lucifer“

alágyujtó
Maleczky szabadalma. Legjobb, legkényelmesebb és legolcsóbb. — **Alágyujtóhoz is teljesen felesleges.** Szá-zankint 90, 160, illetőleg 260 fillér. 2 koronától kezdve házhoz szállítatik. Gyári főraktár: VII., Rottenbiller-utca 15. Vizsontelárusítónak árendé-
mény.

Kispesten
Petőfi-utca 22. számú ház szabadkézből eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál vagy a kiadóhivatalban. 5860

10 forint

remek szabású férfi-öltöny, mérték után, valódi gyajju-szövetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,
Budapest, VIII., Orczy-ut 24. sz. Vidékre minták bérmentve. 7524

Bruck Zsigmond

nagy aruháza kész női-ruhákban.

Kerepesi-ut végén 75. szám, sarok.

Téli kabát 6.50, 7.50 és feljebb. Flanel pongyola 3.80. Flanel ingbluz 38. Szövet flanel ingbluz 160, 180. Cazan (posztó) ingbluz fekete és sötét kék 1.80. Bordó selyemmel himzeve 2.50, 2.80. Bruck-féle szövetalaj gráci posztóból 1.90. Szövet utcazi ruhák orosz szabású gráci posztóból 4.40.
Képes árjegyzéket bérmentve küldöm.

12-15 forintért

remek szép szabású öltönyöket ugyszintén 12 fttól 20 fttig felöltő és télikabátokat készít, pontos mérték szerint, tiszta gyajju szövetből **Mehr Samuel** okl. műszabász, Nagydíófa-utca 18 M., I. em. Vidékre mintákat és mértékveteli utasítást bérmentve küld.

Kész **konyha-berendezés**
állandó raktára

BÖLEJÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhy-utca 1.

BUTOR.

Helyiség változtatása folytan a készlet **háló- és ebédli, valamint egyéb** butor berendezési tárgyak készpénzfizetés mellett olcsón eladotnak

Bartók Farkas
butor nagyban
VI., Ó-utca 11. szám.

Lószőrmatracz

3 részű 15 kg. súlyban csinvatból 14 forintért kapható, míg a készlet tart. **Budapest, IV. ker. Teréz-körút 36. sz. r** kárpitosnál.

Jó karban
levő erős járgány, zsákoló, cséplővel vagy a nélkül eladó **Petrich Dánielnél** Komárom-Szemerén. 7582/2

Butor.
Saját készítményű kárpitos-és asztalos-butorok legolcsóbban kaphatók. **VII., Garai-utca 44. a** készítőnél.

Zsöllérház
gyümölcsös, szerény családnyaraló alkalmas és két bőtermő szőlő gyümölcsös eladó **Kolthán** (Komárommegyében). Bővebbet **Petrich Dániel** tulajdonosnál Komárom-Szemerén. 7582/1

Keresek
patak-malmot bérbe vagy esetleg vételre. Hajlandó vagyok gőzmalomban is munkát vállalni. **Trompeter József** molnár, Csejte Nyitra m. 7693

Angol női ruhákat
készítenek igen olcsón. Léka **József**, IX., Ferencz-tér 11., II. em. 25. Levelezőlap-meghívásra házhoz jövek. 7566

KÁVÉ!

Ajánlom kitűnő minőségű kávéimat a következők igen olcsó árban:

- Nyers kávé.**
- 1 kiló **Verseny-kávé** (igen szép zöld) 1rt 1.30
- 1 kiló **Gyöngy-kávé** 1rt 1.50
- 1 kiló **Mocca** (afrikai) 1rt 1.40
- 1 kiló **Mocca** (finom) 1rt 1.60
- 1 kiló **Jáva** 1rt 1.40
- 1 kiló **Jáva** (igen finom) 1rt 1.60
- 1 kiló **Kuba-kávé** 1rt 1.70
- 1 kiló **Cuba Portorico** 1rt 1.90
- 1 kiló **Vegyes Pörkölt kávé** igen szép és jó 1rt 1.40

4/5 kiló postazsák megrendelésnél vidékre is teljesen bérmentve minden más költség nélkül szállítok. Kávéim tiszta és jó minőségűek 10 év óta fennálló jó hírnevem kezeskedik.

Balogh László
BUDAPEST,
Fő-üzlet: Rottenbiller-utca 12.
Fiók-üzlet: Andrassy-ut 86.

CZIMET ADOLF

órás és ékszerész
Budapest, VIII., Üllői-ut 64.
Felülmulhatatlan.
Minden órajavítás
80 kr.
Üllői-ut 64. szám alatt.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek
3 évi jótállás mellett.

Több ezren bebizonyították, hogy a Hermann A.-féle eredeti Horvátországi szilvórium

a legjobb. Külön megemlítendő mint különlegesség a gróf **Khuen-Hédervary** bán jegyű szilvóriumot, mely 3 üvegen felül lesz utánvét mellett szállítva. A monarchiában kizárólagosan kapható a **Hermann A.-féle Horvátországi Szilvórium** Csarnokában Budapest, V., Erzsébet-tér 18/a. Kíntetve minden világhírlapokon. Főzde és központ: **Varasd** (Horvátország). Alapított 1874. Különlegesség: idei óriási aszalt szilva 5 és 10 kilós zacskokban.

Rómába és Szentföldre!

Legérdekesebb, legkényelmesebb, legolcsóbb társas-utazás Olaszországba és

KELETRE

az öröknyár vidékeire.
Indulás **Budapestről M. Á. V. keleti pályaudvarból** 1900. december hó 9-én.
Részletes felvilágosítást nyújt s jelentkezéseket elfogad

PROPPER N. JÁNOS
igazgató.
»Keleti Utazási Irodája.«
Budapest, Zöldfa-utca 27. sz. I. emelet.
Utlevélről idejekorán gondoskodni kell.

